

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKSMŲ, DALYVAUJANT IR ORGANIZUOJANT VIEŠUOSIUS PIRKIMUS STATYBŲ SEKTORIUJE, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2014 m. lapkričio 12 d. Nr. 2S-13/2014

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2014 m. lapkričio 12 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl ūkio subjektų veiksmų, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus statybų sektoriuje, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Tyrimas dėl ūkio subjektų veiksmų, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus statybų sektoriuje, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams buvo pradėtas Konkurencijos tarybos 2014 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 1S-66/2014¹ Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Pareiškėjas, Nacionalinė mokėjimo agentūra) pareiškimo pagrindu.

(3) Pareiškėjas nurodė, kad 2012 m. UAB „Baltic Transport Service“ organizuoto viešojo pirkimo autoserviso statybų darbams pirkti metu buvo galimai sudarytas konkurenciją ribojantis susitarimas, iš anksto nustačius konkurso laimėtoją (toliau – 2012 m. viešasis pirkimas)².

(4) Pareiškėjas taip pat nurodė, kad Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (toliau – FNTT) Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyrius vykdo tyrimą, susijusį su pirkimo organizatoriumi bei viešajame pirkime dalyvaujančiomis bendrovėmis.

(5) Susipažinusi su FNTT ikiteisminio tyrimo medžiaga³, Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Baltic Transport Service“ ne tik 2012 m., bet ir 2011 m. vykdė viešąjį pirkimą autoserviso statybų darbams pirkti (toliau – 2011 m. viešasis pirkimas), kuris galimai taip pat buvo vykdomas pažeidžiant Konkurencijos įstatymo reikalavimus.

(6) 2014 m. gegužės 12 d. Konkurencijos taryba atliko patikrinimus UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“ ir UAB „Gedarta“ priklausančiose patalpose⁴. Siekdama gauti tyrimui reikiamos informacijos, Konkurencijos taryba taip pat kreipėsi į pažeidimu įtariamus ūkio subjektus, rėmėsi FNTT pateiktais duomenimis.

(7) Atsižvelgusi į su UAB „Baltic Transport Service“ 2011 m. ir 2012 m. viešaisiais pirkimais susijusią informaciją, Konkurencijos taryba nagrinėjo, ar UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „UGNA“, UAB „Effectivus“, UAB „Aketus“, UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ veikla dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus dėl autoserviso statybos paslaugų nepažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimų, draudžiančių sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją.

¹ Bylos 4 tomas, 1-2 lapai.

² Bylos 1 tomas, 1-21 lapai.

³ Bylos 1 tomas, 22-25 lapai.

⁴ Vilniaus apygardos administracinio teismo 2014 m. gegužės 7 d. nutartis (bylos 4 tomas, 9 lapas).

1. Nagrinėjami ūkio subjektai ir jų veikla

1.1. UAB „Baltic Transport Service“

(8) UAB „Baltic Transport Service“ juridinio asmens kodas 302415902, registracijos adresas Gaisrinės g. 12, Musninkų mstl., Širvintų raj. Bendrovė įsteigta 2009 m. liepos 8 d., o jos akcininkai nagrinėjamu laikotarpiu yra V. M. ir R. G., turintys po 50 proc. akcijų⁵. Bendrovės direktorius – V. M., darbų techninės priežiūros vadovas – R. T..

(9) Bendrovė buvo įkurta projekto vystymui, t. y. autoserviso Juodelių km., Širvintų raj. statybai.

(10) UAB „Baltic Transport Service“ 2011 m. sausio 1 d. – 2011 m. gruodžio 31 d. bei 2012 m. sausio 1 d. – 2012 m. gruodžio 31 d. finansiniais laikotarpiais pajamų neturėjo⁶.

1.2. UAB „Convertus“

(11) UAB „Convertus“, juridinio asmens kodas 301530855, registracijos adresas Žalgirio g. 131, Vilnius. Bendrovė įsteigta 2008 m. sausio 23 d, jos akcininkai yra A. F. ir S. G., turintys atitinkamai 51 proc. ir 49 proc. akcijų⁷. Bendrovės direktorius – A. F., darbų vadovas – P. Š.

(12) Pagrindinė bendrovės veikla – projektavimas, statybos darbai, karkasinių namų gamyba⁸.

1.3. UAB „UGNA“

(13) UAB „UGNA“, juridinio asmens kodas 300584736, registracijos adresas Viršuliškių g. 16-5, Vilnius. UAB „UGNA“ filialo kodas 302537895, registracijos adresas Gerosios Vilties g. 20-45, Vilnius, buveinės adresas Kalvarijų g. 125-804, Vilnius.

(14) UAB „UGNA“ įsteigta – 2006 m. liepos 21 d., jos akcininkai yra S. K. ir L. A., turinčios atitinkamai 55 proc. ir 45 proc. akcijų⁹. Bendrovės direktorė – S. K. UAB „UGNA“ filialas įregistruotas 2010 m. rugpjūčio 17 d., jo direktorė – L. A., statybos vadovas – V. N..

(15) Pagrindinė UAB „UGNA“ veikla – projektavimo ir statybos darbai¹⁰.

(16) Pagal UAB „UGNA“ filialo nuostatus, jis yra UAB „UGNA“ struktūrinis padalinys. UAB „UGNA“ vadovas turi teisę skirti ir atšaukti filialo direktorių, priimti sprendimus dėl filialo teisinio statuso. Filialas gali užsiimti komercine - ūkine veikla, sudaryti sandorius bei priimti įsipareigojimus tik pagal steigėjo jam suteiktus įgaliojimus. UAB „UGNA“ filialas nėra juridinis asmuo¹¹.

---

⁵ Bylos 5 tomas, 13 lapas.

⁶ Bylos 5 tomas, 14, lapas.

⁷ Bylos 5 tomas, 68 lapas.

⁸ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.convertus.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 5 tomas, 46 lapas).

⁹ Bylos 5 tomas, 128 lapas.

¹⁰ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.ugna.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 5 tomas, 117 lapas).

¹¹ Bylos 5 tomas, 118-122 lapai. 2011 m. UAB „Baltic Transport Service“ organizuotame viešajame pirkime dalyvavo UAB „UGNA“ filialas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.53 straipsniu juridinio asmens filialas yra juridinio asmens padalinys pats neturintis juridinio asmens teisių, o juridinis asmuo, įsteigęs filialą, solidariai atsako pagal filialo prievolės. Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 17 dalį, ūkio subjektu laikomos įmonės, jų junginiai ar kiti fiziniai ar juridiniai asmenys, vykdančys ar galintys vykdyti ūkinę veiklą. Taigi, šiuo UAB „UGNA“ filialas, nėra laikomas savarankišku ūkio subjektu konkurencijos teisės prasme. Vis dėlto siekiant nuoseklumo, toliau nutarime viešojo pirkimo dalyviu nurodomas UAB „UGNA“ filialas, kiek tai susiję su konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis. Tačiau, kaip minėta atsakomybė už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą taikoma juridiniam asmeniui, šiuo atveju UAB „UGNA“.

(17) Pagrindinė UAB „UGNA“ filialo veikla – gyvenamųjų namų statyba, lauko ir vidaus inžinerinių tinklų įrengimas, žemės darbai, apdailos darbai, pastatų rekonstrukcija ir remontas, statybos techninė priežiūra¹².

1.4. UAB „Effectivus“

(18) UAB „Effectivus“, juridinio asmens kodas 301510564, registracijos adresas Kalvarijų g. 125, Vilnius, buveinės adresas Ozo g. 4, Vilnius. Bendrovė įsteigta 2008 m. sausio 10 d., jos akcininkai yra V. N. ir A. M., turintys po 50 proc. akcijų¹³. Bendrovės direktorius – V. N..

(19) Pagrindinė bendrovės veikla – geodezinė veikla, kadastriniai matavimai, statybos darbai¹⁴.

1.5. UAB „Aketus“

(20) UAB „Aketus“, juridinio asmens kodas 147225097, registracijos adresas Smolensko g. 10, Vilnius. Bendrovė įsteigta 1991 m. kovo 18 d., jos akcininkai yra UAB „Europastoliai“¹⁵ ir „Transcargo systems LLP“¹⁶, turintys atitinkamai 60 proc. ir 40 proc. akcijų¹⁷. Bendrovės direktorius – E. T., darbų vadovas – A. A., statybų direktorius – J. F.

(21) Pagrindinė bendrovės veikla – bendrieji statybos darbai, konstrukcijų montavimas bei įrengimas, fasadų šiltinimas ir pastatų renovacija.

(22) 2014 m. balandžio 10 d. UAB „Aketus“ pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto¹⁸.

1.6. UAB „Gedarta“

(23) UAB „Gedarta“, juridinio asmens kodas 301507027, registracijos adresas Radžiūnų km. 4, Molėtų raj., buveinės adresas M. K. Paco g. 4, Vilnius. Bendrovė įsteigta – 2008 m. sausio 7 d., jos akcininkai yra G. I., D. D., turintys po 47 proc. akcijų, ir A. D., turintis 6 proc. akcijų¹⁹. Bendrovės direktorius – G. I..

(24) Pagrindinė bendrovės veikla – santechnikos, elektros, gręžimo darbai²⁰.

1.7. UAB „Aestus“

(25) UAB „Aestus“, juridinio asmens kodas 302683170, registracijos adresas M. K. Paco g. 4, Vilnius, buveinės adresas Kenos g. 9-14, Vilnius. Bendrovė įsteigta 2011 m. spalio 27 d., jos akcininkai V. A. ir G. I., turintys atitinkamai po 67 proc. ir 33 proc. akcijų²¹. 2011 m. lapkričio 4 d. – 2012 m. balandžio 4 d. laikotarpiu bendrovės direktoriumi buvo G. I..

(26) Pagrindinė bendrovės veikla – pramoninių pastatų bei individualių gyvenamųjų namų inžinerinių komunikacijų įrengimas ir priežiūra²².

¹² Pagal bendrovės interneto svetainėje www.ugna.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 5 tomas, 117 lapas).

¹³ Bylos 5 tomas, 79 lapas.

¹⁴ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.effectivus.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 5 tomas, 97 lapas).

¹⁵ Juridinio asmens kodas 302598389, registracijos adresas Adučiškio g. 3-3, Vilnius.

¹⁶ Įmonės kodas OC336995, registracijos adresas Suite 100, 2nd floor, West Smith Field, EC1A 5JU, Londonas, Jungtinė Karalystė.

¹⁷ Bylos 6 tomas, 33 lapas.

¹⁸ Vilniaus apygardos teismo 2014 m. balandžio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. B2-2093-345/2014 (bylos 6 tomas, 31-32 lapai).

¹⁹ Bylos 6 tomas, 64 lapas.

²⁰ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.gedarta.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 6 tomas, 53 lapas).

²¹ Bylos 6 tomas, 18 lapas.

²² Pagal bendrovės interneto svetainėje www.aestus.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 6 tomas, 10 lapas).

2. Nagrinėjamų ūkio subjektų veiksmai 2011 m. ir 2012 m. viešuosiuose pirkimuose

(27) UAB „Baltic Transport Service“ 2011 m. vasario 11 d. pasirašė sutartį su Nacionaline mokėjimo agentūra dėl projekto „Autoserviso Juodelių kaime įkūrimas“ finansavimo, pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 m. programos priemones „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“. Projekto vykdymas numatytas dviem etapais. Pirmajame etape numatyti statybos darbai – pamatų, kolonų, karkasų, perdangos, stogo, langų, vartų įrengimas. Antrajame etape numatyti statybos darbai – elektros instaliacijos, vandentiekio, nuotekų vidaus ir lauko įrengimas.

(28) Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 2 straipsnio 15 dalį, statybos darbai tai visi darbai, atliekami statant arba griauinant statinį (žemės kasimo, mūrijimo, betonavimo, montavimo, pamatų ir stogų įrengimo, stalių, apdailos, įrenginių paleidimo ir derinimo). Kaip toliau nurodoma Statybos įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje, statybos darbai skirstomi į bendruosius²³ ir specialiuosius²⁴.

(29) Kaip matyti iš pateiktų bendrųjų ir specialiųjų statybos darbų sąvokų, pirmojo viešojo pirkimo objektas – bendrieji statybos darbai, tuo tarpu vykdant antrąjį viešąjį pirkimą buvo perkami specialieji (inžinerinių tinklų įrengimo) statybos darbai.

(30) Projekto vykdytojas, pretenduojantis gauti paramą, statybos darbų paslaugas turi įsigyti vadovaudamasis projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 m. programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėmis (toliau – Pirkimo taisyklės), kurios numato, jog darbai turi būti perkami organizuojant konkursą arba apklausą²⁵.

(31) UAB „Baltic Transport Service“ minėtų bendrųjų ir specialiųjų statybos darbų įsigijimą organizavo apklausos būdu. Pirkimo taisyklių 19 punktą numato, jog organizuojant apklausą joje turi dalyvauti ne mažiau kaip trys tiekėjai, o pasiūlymai vertinami pagal mažiausios kainos kriterijų.

(32) Vykdydama šį projektą, UAB „Baltic Transport Services“ organizavo šiuos viešuosius pirkimus:

- (a) 2011 m. dėl bendrųjų statybos darbų;
- (b) 2012 m. dėl inžinerinių tinklų įrengimo statybos darbų.

2.1. UAB „Baltic Transport Service“ organizuotas 2011 m. viešasis pirkimas

(33) Tiekėjų apklausos 2011 m. lapkričio 22 d. pažymoje²⁶ nurodyta, kad 2011 m. viešajame pirkime dalyvavo – UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“ ir UAB „UGNA“ filialas. Laimėtojas – UAB „Convertus“.

(34) Pirkimo dalyviai pateikė tokius komercinius pasiūlymus²⁷:

²³ Bendrieji statybos darbai - žemės kasimo, mūrijimo, betonavimo, montavimo, pamatų ir stogų įrengimo, stalių, apdailos, įrenginių paleidimo ir derinimo.

²⁴ Specialieji statybos darbai tai:

1) mechanikos darbus (vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų tiesimas; betranšėjis inžinerinių tinklų tiesimas; statinio vandentiekio ir nuotekų šalinimo inžinerinių sistemų įrengimas; šilumos tiekimo tinklų tiesimas; šilumos gamybos įrenginių montavimas; statinio šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo inžinerinių sistemų įrengimas; naftos, dujų tinklų tiesimas; statinio dujų inžinerinių sistemų įrengimas; šildymo, dujų, naftos ar kito kuro technologinių inžinerinių sistemų įrengimas; statinio inžinerinių sistemų ir inžinerinių tinklų paleidimo ir derinimo darbai; kiti panašūs darbai);

2) elektrotechnikos darbus (elektros energijos tiekimo ir skirstymo įrenginių montavimas; elektros tinklų (išskyrus žemos ir vidutinės įtampos) tiesimas; statinio elektros inžinerinių sistemų įrengimas; procesų valdymo ir automatizavimo sistemų įrengimas; nuotolinio ryšio (telekomunikacijų) tinklų tiesimas; statinio nuotolinio ryšio (telekomunikacijų) inžinerinių sistemų įrengimas; statinio apsauginės signalizacijos, gaisrinės saugos inžinerinių sistemų įrengimas; statinio inžinerinių sistemų paleidimo ir derinimo darbai; kiti panašūs darbai) (Statybos techninio reglamento STR 1.08:02.2002 priedo Statybos darbų sritys 1 straipsnio 1.2 dalis).

²⁵ Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 - 2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. 3D-304.

²⁶ Bylos 5 tomas, 136 lapas

²⁷ Bylos 5 tomas, 127, 135 ir 138 lapai.

1 lentelė

Bendrovės pavadinimas	Pasiūlymo pateikimo data	Bendrovių pateikti pasiūlymai (Lt)	Darbų atlikimo data
UAB „Convertus“	2011-11-21	686 211Lt	2012-03-15
UAB „Effectivus“	2011-11-21	735 371 Lt	Nenurodyta
UAB „UGNA“ filialas	2011-11-21	773 882 Lt	Nenurodyta

2.1.1. UAB „Baltic Transport Service“ susirašinėjimas su viešojo pirkimo dalyviais

(35) Nagrinėdama su šiuo pirkimu susijusias aplinkybes, Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Baltic Transport Service“ elektroniniu paštu susirašinėjo su viešojo pirkimo dalyviais – UAB „Convertus“ ir UAB „Effectivus“.

(36) 2011 m. lapkričio 18 d. iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com²⁸ į UAB „Baltic Transport Service“ direktoriaus V. M. asmeninį elektroninį paštą <...>@gmail.com buvo išsiųstas laiškas tema: „Kvietimas konkursui“²⁹:

	Vertimas iš rusų kalbos
„Привет, сделал приглашение, надо сейчас вписать твои реквизиты и реквизиты конкурсантов.“	„Labas, padariau kvietimą, reikia dabar įrašyti tavo rekvizitus ir konkurso dalyvių rekvizitus.“

(37) Prie šio laiško buvo prisegtas 2011 m. lapkričio 18 d. data pažymėtas UAB „Baltic Transport Service“ kvietimas pateikti prekių, paslaugų ar darbų pasiūlymą (toliau – 2011 m. lapkričio 18 d. kvietimas) autoserviso statybos darbams.

(38) 2011 m. lapkričio 21 d. 16.09 val. iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com į tą patį elektroninį paštą buvo išsiųstas laiškas tema „Dokumentacija“³⁰ su trimis priedais, pavadintais „Paskyrimas.doc“, „UAB (Baltic Transport Service).doc“ ir „Anketa.doc“.

(39) Laiško priede „UAB (Baltic Transport Service).doc“³¹ buvo 2011 m. lapkričio 18 d. kvietimas dalyvauti konkurse, kuriame ties grafa „tiekėjo pavadinimas arba vardas, pavardė“ nurodyta įmonė UAB „Convertus“. Kvietimo 3 ir 4 punktuose „darbai turi būti atlikti iki“ ir „darbai apmokami per“ nurodyta:

	Vertimas iš rusų kalbos
„надо согласовать с А.“	„Reikia suderinti su A.“

(40) Laiško priede „Anketa.doc“³² buvo 2011 m. lapkričio 25 d. data pažymėta tiekėjų apklausos pažyma dėl pirmo statybų etapo paslaugų pirkimo. Ties 4 grafa „duomenys apie apklaustą tiekėją“ ir 9 grafa „tinkamiausiu pripažinto tiekėjo pavadinimas“ nurodyta įmonė UAB „Convertus“. Ties 4.3 grafa „pasiūlymą pateikusio asmens pareigos, vardas ir pavardė“ nurodytas A. F. (UAB „Convertus“ direktorius). Apklauskos 4 grafoje ties likusių dviejų įmonių rekvizitais nurodyta „UAB „.....““ ir „?????????““. Apklauskos 5 grafoje „pasiūlymo pateikimo data“ ties visomis įmonėmis nurodyta „2011.11.23“.

²⁸ Tuo pačiu elektroniniu paštu adresu naudojosi V. M. ir R. T.. Tai patvirtina elektroniniai laiškai, kurie buvo siunčiami naudojant tą patį elektroninį paštą, tačiau buvo pasirašomi skirtingai, t. y. arba R. T. arba V. M. vardu (bylos 2 tomas, 6 lapas).

²⁹ Bylos 2 tomas, 1 lapas.

³⁰ Bylos 2 tomas, 6 lapas.

³¹ Bylos 2 tomas, 8 lapas.

³² Bylos 2 tomas, 9 lapas.

(41) 2011 m. lapkričio 21 d. 16.11 val. minėtas laiškas kartu su priedais iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com buvo persiųstas į UAB „Convertus“ elektroninį paštą uabconvertus@gmail.com, su žinute UAB „Convertus“³³:

	Vertimas iš rusų kalbos
„А., надо сделать договор и чем быстрее спорядковать все бумажные дела. Р.“	„А., reikia padaryti sutartį ir kuo greičiau sutvarkyti visus popierinius reikalus. R.“

(42) 2011 m. lapkričio 21 d. 9.53 val. iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com į UAB „Effectivus“ elektroninį paštą effectivus@gmail.com buvo išsiųstas laiškas³⁴ tema „Fwd: autoservisas“, kartu su priedu „UAB (Baltic Transport Service).doc“³⁵. Šiame priede buvo UAB „Baltic Transport Service“ kvietimas dalyvauti konkurse. Šiame kvietime nebuvo nurodytas adresatas, darbų atlikimo ir apmokėjimo terminai, pasiūlymų teikimo terminas, siuntėjo kontaktai, be to, kvietimas buvo nepasirašytas. Prie kvietimo nebuvo pridėtas joks objekto techninis projektas. Siųstame laiške taip pat matyti, kad jis buvo siųstas ir UAB „Convertus“.

(43) 2011 m. gruodžio 13 d. iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com į UAB „Convertus“ elektroninį paštą uabconvertus@gmail.com išsiųstas laiškas tema „Kvietimas ir atsakymas (nauji)“, kartu su dviem priedais: „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas.doc“ ir „UAB (Baltic Transport Service) kvietimas.doc“³⁶.

(44) Šio laiško priede „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas.doc“ buvo 2011 m. lapkričio 21 d. data pažymėtas atsakymas į kvietimą dalyvauti konkurse, kuriame buvo nurodyta bendrovė UAB „EFFECTYVUS“³⁷.

(45) Kitame laiško priede „UAB (Baltic Transport Service) kvietimas.doc“³⁸ buvo 2011 m. lapkričio 14 d. data pažymėtas UAB „Baltic Transport Service“ kvietimas dalyvauti konkurse su jau įrašytais duomenimis ties grafomis „darbai turi būti atlikti iki“ ir „darbai apmokami per“. Pažymėtina, kad 2011 m. lapkričio 18 d. kvietimo versijoje šiose grafose buvo nurodyti kiti duomenys, t. y. kad šie terminai turi būti suderinti su UAB „Convertus“ direktoriumi A. F. (Nutarimo (39) pastraipa).

(46) Pažymėtina, kad UAB „Effectivus“ pasirašytas kvietimas, pažymėtas 2011 m. lapkričio 14 d., savo forma sutampa su 2011 m. gruodžio 13 d. el. laiško priede esančiu kvietimu.

2.1.2. Ūkio subjektų vadovų ir darbuotojų paaiškinimai

(47) Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Baltic Transport Service“ ir viešajame pirkime dalyvavusių ūkio subjektų darbuotojai patvirtino, kad tarpusavyje bendravo pasiūlymų rengimo klausimais.

(48) R. T. (UAB „Baltic Transport Service“) nurodė, kad kartu su UAB „Baltic Transport Service“ direktoriumi V. M. pakvietė A. F. (UAB „Convertus“) dalyvauti konkurse parenkant rangovą autoserviso statybai³⁹.

(49) R. T. patvirtino, kad jis parengė autoserviso techninį projektą bei leidimo statybai dokumentus, kuriuos įrašė į kompaktinį diską, taip pat UAB „Baltic Transport Service“ vardu

³³ Bylos 2 tomas, 6 lapas.

³⁴ Bylos 2 tomas, 4 lapas.

³⁵ Bylos 2 tomas, 4-5 lapai, bylos 5 tomas, 80 lapas.

³⁶ Bylos 5 tomas, 56 lapas.

³⁷ Bylos 5 tomas, 57 lapas.

³⁸ Bylos 5 tomas, 58 lapas.

³⁹ FNNTT 2014 m. vasario 12 d. R. T. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 18 lapas).

atspausdino kvietimus dalyvauti konkurse. Jo teigimu, tokių kompaktinių diskų buvo paruošta apie 20, vieną iš jų jis pats įteikė UAB „Convertus“ direktoriui A. F.⁴⁰.

(50) UAB „Baltic Transport Service“ direktorius V. M. taip pat nurodė, kad kvietimus dalyvauti konkurse išsiuntė keliems asmenims, įskaitanti ir UAB „Convertus“ direktoriui A. F., o gautus komercinius pasiūlymus jis pats suvedė į lentelę bei išrinko laimėtoją⁴¹.

(51) UAB „Convertus“ direktorius A. F. nurodė, kad UAB „Baltic Transport Service“ direktorius V. M. ir R. T. 2011 m. spalio mėn. susitikimo metu jam pasiūlė atlikti autoserviso statybos darbus⁴².

(52) UAB „Effectivus“ direktorius V. N. teigė, kad neprisimena UAB „Baltic Transport Service“ kvietimo dalyvauti konkurse bei nežino UAB „Baltic Transport Service“ ir jos vadovo V. M.⁴³. Vis dėlto, V. N. nurodė:

„Paprastai, atsakydami į kvietimą pateikti prekių ir paslaugų ar darbų pasiūlymą mes sudarome darbų sąmatą. Aš pats sudarinėju sąmatas. Jeigu 2011-11-21 atsakyme į kvietimą pateikti prekių, paslaugų ar darbų pasiūlymą yra mano parašas, tai manau, kad aš sudariau autoserviso Juodelių kaime, Širvintų raj. darbų sąmatą ir įrašiau kainą į pasiūlymą“⁴⁴.

(53) UAB „UGNA“ filialo direktorė L. A. nurodė, kad neatsimena UAB „Baltic Transport Service“ kvietimo dalyvauti konkurse bei nežino UAB „Baltic Transport Service“ ir jos vadovo V. M.⁴⁵. Tačiau L. A. patvirtino, kad ji pasirašė atsakymą į kvietimą dalyvauti konkurse, tačiau nei kokius dokumentus pasirašė, nei kad būtų mačiusi autoserviso Juodelių kaime projekto dokumentus neatsiminė⁴⁶.

(54) L. A. paaiškino, kad darbų sąmatų ji nesudarinėja, tai atlieka UAB „UGNA“ filialo statybos darbų vadovas V. N., bei papildomai nurodė, kad:

„Iš siūlomoms darbų kainos – 773 822,- Lt galiu pasakyti, kad tai kaina darbų, kurie per dideli mūsų bendrovei. Mes paprastai imamės darbų už žymiai mažesnę kainą, iki 200 000,- litų“⁴⁷.

(55) UAB „UGNA“ filialo direktorė L. A. taip pat nurodė:

„Galėjo būti, kad kas nors paprašė manęs sudalyvauti šiame konkurse – dėl statybos darbų autoservise Juodelių k., Širvintų raj., kad konkursas įvyktų, dėl dalyvių skaičiaus. <...> Pasirašyti šiuos dokumentus <...> manęs galėjo paprašyti UAB „Convertus“ darbų vadovas Paulius, arba mūsų bendrovės darbuotojas V. N.“⁴⁸.

(56) UAB „UGNA“ filialo statybos darbų vadovas V. N. nurodė, kad nei UAB „Baltic Transport Service“, nei jos vadovas V. M. jam nėra žinomi, tačiau jam žinoma UAB „Convertus“ ir jos vadovas A. F., bei paaiškino:

„Taip, UAB „Convertus“ man yra žinoma apie porą metų, kadangi mano grupiokas P. Š. dirba būtent UAB „Convertus“. <...> Aš pamenu, kad 2011 metų pabaigoje P. Š. paskambinęs telefonu manęs paprašė padalyvauti konkurse kartu su UAB „Convertus“. Mums, t. y. UAB „Ugna“ filialui, nereikėjo ruošti jokių projektų ar konkurso dokumentų, sąmatų ar panašiai. Konkurso dokumentus paruošė „Convertus“ ir jei gerai pamenu A. F. pats į mūsų ofisą atvežė paruoštus „Kvietimą pateikti prekių, paslaugų ar darbų pasiūlymą“ ir „Atsakymo į konkursą dėl prekių ir paslaugų ar darbų“

⁴⁰ Ten pat.

⁴¹ FNTT 2013 m. vasario 21 d. V. M. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 28 lapas); FNTT 2013 m. gegužės 8 d. V. M. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 31 lapas).

⁴² FNTT 2013 m. vasario 19 d. A. F. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 23 lapas).

⁴³ FNTT 2013 m. gruodžio 20 d. V. N. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 14 lapas).

⁴⁴ Ten pat.

⁴⁵ FNTT 2013 m. gruodžio 19 d. L. A. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 12 lapas).

⁴⁶ Ten pat.

⁴⁷ Ten pat.

⁴⁸ Ten pat.

pasiūlymą“, kuriuos tik pasirašė UAB „Ugna“ filialo direktorė L. A. ir uždėjo įmonės antspaudus⁴⁹.

(57) Be to, V. N. nurodė:

*„Jokios kalbos apie tai, kokiam projektui paskelbtas, konkursas nebuvo, UAB „Ugna“ filialas dalyvavo „tik dėl skaičiaus“, taip kartais vyksta todėl, kad būtų įmanoma gauti užsakymų. Iš anksto žinojome, kad projekte nedalyvausite, jokio konkurso nelaimėsime ir darbų neatlikinėsime“*⁵⁰.

(58) Pastebėtina, kad nei UAB „Baltic Transport Service“ vadovas V. M.⁵¹, nei darbų techninę priežiūrą vykdęs R. T.⁵² negalėjo įvardinti kitų dviejų 2011 m. viešajame pirkime dalyvavusių įmonių.

2.1.3. Kiti nagrinėjamų ūkio subjektų bendradarbiavimo įrodymai

(59) Konkurencijos taryba nustatė, kad 2011 m. lapkričio 9 d. iš R. T. (UAB „Baltic Transport Service“) elektroninio pašto <...>@gmail.com į UAB „Convertus“ elektroninį paštą uabconvertus@gmail.com išsiųstas elektroninis laiškas, tema „Pamatas konkursui“, kartu su priedu „Vitaliko pamatas GP-1.pdf“, kuriame matoma planuojamo statyti autoserviso techninio projekto dalis⁵³.

(60) 2011 m. lapkričio 11 d. iš UAB „Convertus“ elektroninio pašto uabconvertus@gmail.com į R. T. (UAB „Baltic Transport Service“) elektroninį paštą <...>@gmail.com buvo išsiųstas atsakymas, tema „Perdangos pasiūlymas“, kuriame buvo nurodyta:

„Labas,

*Siunčiu met. Konstrukciju montavimo ir perdangos darbu pasiulyma. Darbus taip pat galime pradeti nuo kitos savaites“*⁵⁴.

(61) Šio laiško priede „Perdanga.XLS“ buvo komercinis pasiūlymas autoserviso metalinių konstrukcijų bei perdangos įrengimui⁵⁵.

(62) Taigi, statybos darbai tarp UAB „Convertus ir UAB „Baltic Transport Service“ buvo derinami dar prieš konkurso paskelbimą, 2011 m. lapkričio 14 d.

(63) Pastebėtina, kad 2011 m. lapkričio 22 d. iš UAB „Convertus“ elektroninio pašto UAB „Baltic Transport Service“ darbų techninės priežiūros vadovui R. T. buvo išsiųstas 2011 m. lapkričio 22 d. data pažymėtas rangos sutarties projektas⁵⁶. Šiame sutarties projekte buvo nurodytos sutarties šalys: rangovas – UAB „Convertus“, atstovaujama A. F., užsakovas – UAB „Baltic Transport Service“, atstovaujama direktoriaus R. T.

(64) Be to, apklausos metu UAB „Convertus“ direktorius A. F. nurodė, kad rangos sutartis buvo pasirašyta 2011 m. lapkričio 22 d.⁵⁷

(65) Pastebėtina, kad UAB „Effectivus“ kiti komerciniai pasiūlymai kitoms perkančiosioms buvo atspausdinti ant firminio blanko su bendrovės logotipu, panašiai išdėstytomis pasiūlymo detalėmis. Tačiau UAB „Effectivus“ 2011 m. lapkričio 21 d. data pažymėtas komercinis pasiūlymas, siųstas bendrovei UAB „Baltic Transport Service“, savo forma skyrėsi nuo ankstesnių komercinių pasiūlymų – buvo atspausdintas ne ant firminio blanko, nebuvo įmonės logotipo, darbų atlikimo kaina įrašyta ranka.

⁴⁹ FNTT 2014 m. sausio 10 d. V. N. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 16 lapas).

⁵⁰ Ten pat.

⁵¹ FNTT 2013 m. gegužės 8 d. V. M. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 32 lapas).

⁵² FNTT 2014 m. vasario 12 d. R. T. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 18 lapas).

⁵³ Bylos 5 tomas, 47-48 lapai.

⁵⁴ Bylos 5 tomas, 49 lapas.

⁵⁵ Bylos 5 tomas, 50 lapas.

⁵⁶ Bylos 5 tomas, 51-55 lapai.

⁵⁷ FNTT 2013 m. vasario 19 d. A. F. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 23 lapas).

2.2. UAB „Baltic Transport Service“ organizuojamas 2012 m. viešasis pirkimas

(66) Tiekėjų apklausos 2012 m. rugsėjo 21 d. pažymoje nurodyta, kad 2012 m. viešajame pirkime dalyvavo – UAB „Aestus“, UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“. Laimėtojas – UAB „Aketus“.

(67) Pirkimo dalyviai pateikė tokius komercinius pasiūlymus⁵⁸:

2 lentelė

Bendrovės pavadinimas	Pasiūlymo pateikimo data	Bendrovių pateikti pasiūlymai (Lt)	Darbų atlikimo data
UAB „Aketus“	2012-09-21	588 461,16 Lt	2012-11-15
UAB „Aestus“	2012-09-21	635 1117 Lt	2012-12-01
UAB „Gedarta“	2012-09-21	612 230 Lt	2012-12-07

2.2.1. Faktinės aplinkybės, susijusios su 2012 m. viešuoju pirkimu

(68) Konkurencijos taryba, nagrinėdama su 2012 m. organizuotu viešuoju pirkimu susijusias aplinkybes, nustatė, kad UAB „Baltic Transport Service“ ir pirkimo dalyviai tarpusavyje susirašinėjo elektroniniais laiškais.

(69) 2012 m. spalio 3 d. iš UAB „Aketus“ statybų direktoriaus J. F. elektroninio pašto <...>@tcs.lt į UAB „Gedarta“ elektroninį paštą <...>@gedarta.lt buvo išsiųstas laiškas su dviem priedais: „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas1.doc“ ir „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas2.doc“⁵⁹.

(70) Laiško priede „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas1.doc“ buvo 2012 m. rugsėjo 21 d. data pažymėtas atsakymas į kvietimą pateikti prekių, paslaugų ir darbų pasiūlymą autoserviso statybos darbams. Priede nebuvo nurodyti pasiūlymą pateikusios įmonės rekvizitai, tačiau nurodyta pasiūlymo kaina – 612 230 Lt⁶⁰.

(71) Laiško priede „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas2.doc“ buvo analogiškas 2012 m. rugsėjo 21 d. data pažymėtas atsakymas be rekvizitų, tačiau jame nurodyta kita darbų kaina – 635 117 Lt⁶¹.

(72) Konkurencijos taryba nustatė, kad šis elektroninis laiškas, kartu su priedais, 2012 m. spalio 3 d. iš UAB „Gedarta“ elektroninio pašto <...>@gedarta.lt persiųstas į UAB „Gedarta“ akcininko ir direktoriaus G. I. elektroninį paštą <...>@gedarta.lt⁶³.

(73) 2012 m. spalio 5 d. iš UAB „Baltic Transport Service“ darbų techninės priežiūros vadovo R. T. elektroninio pašto <...>@gmail.com į UAB „Baltic Transport Service“ elektroninį paštą baltictransportservice@gmail.com išsiųstas laiškas tema „Lentele“, kartu su dviem priedais: „Tiekėjų arba paslaugų apklausos pažymos forma.doc“ ir „040_20121003_Autoservis_Tinkl_SistPVM(1).xls“⁶⁴.

(74) Laiško priede „Tiekėjų arba paslaugų apklausos pažymos forma.doc“ buvo kvietimas pateikti prekių, paslaugų ar darbų pasiūlymą autoserviso statybos darbams. Kvietime, ties grafomis „tiekėjo pavadinimas arba vardas, pavardė“ ir „pasiūlymus pateikti raštu iki“ buvo nurodyta „?????“. Ties kvietimo data nurodyta „2012-09-?“⁶⁵.

(75) Laiško priede „040_20121003_Autoservis_Tinkl_SistPVM(1).xls“ buvo 2012 m. rugsėjo 21 d. data pažymėta tiekėjų arba paslaugų teikėjų apklausos pažyma, kurioje pateikti ir

⁵⁸ Bylos 3 tomas, 16-18 lapai.

⁵⁹ Bylos 6 tomas, 44-45 lapai.

⁶⁰ Bylos 6 tomas, 46 lapas.

⁶¹ Bylos 6 tomas, 47 lapas.

⁶² Bylos 6 tomas, 44 lapas.

⁶³ Bylos 6 tomas, 44 lapas.

⁶⁴ Bylos 3 tomas, 1 lapas.

⁶⁵ Bylos 3 tomas, 3 lapas.

apibendrinti UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ komerciniai pasiūlymai. Tinkamiausiu pripažintas tiekėjas – UAB „Aketus“⁶⁶.

(76) Šioje apklausos pažymoje UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ nurodytos pasiūlymų kainos, atitinkamai 635 117 Lt ir 612 230 Lt, sutapo su 2012 m. spalio 3 d. iš UAB „Aketus“ į UAB „Gedarta“ siųsto laiško priede rastų atsakymų į kvietimą dalyvauti konkurse pateiktomis kainomis (Nutarimo (70) pastraipa).

(77) Be to, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ pateikti komerciniai pasiūlymai neatitiko darbų atlikimo termino nurodyto kvietime⁶⁷. Vienintelės UAB „Aketus“ pateiktas komercinius pasiūlymas atitiko kvietime nustatytą darbų atlikimo terminą, t. y. 2012 m. lapkričio 15 d.⁶⁸.

(78) Be to, visi viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai komercinius pasiūlymus pateikė ta pačia, t. y. 2012 m. rugsėjo 21 d. data.

(79) 2012 m. spalio 9 d. tarp pirkimą laimėjusio UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“ buvo sudaryta subrangos sutartis dėl autoserviso statybos darbų⁶⁹.

(80) 2012 m. spalio 26 d. UAB „Baltic Transport Service“ buvo gautas elektroninis laiškas iš Nacionalinės mokėjimo agentūros tema „Dėl pirkimo dokumentų“⁷⁰, kuriame buvo nurodyta:

„Laba diena,

Vertinant Jūsų pateiktus pirkimo dokumentus, nustatyti šie neatitikimai:

1. UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ komercinių pasiūlymų datos turi būti 2012-09-21.

Prašau pristatyti patikslintus dokumentus.“

(81) Šis Nacionalinės mokėjimo agentūros laiškas 2012 m. spalio 30 d. iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com buvo persiųstas į UAB „Aketus“ elektroninį paštą <...>@aketus.lt⁷².

(82) 2012 m. spalio 30 d. iš UAB „Baltic Transport Service“ elektroninio pašto baltictransportservice@gmail.com į UAB „Baltic Transport Service“ direktoriaus V. M. elektroninį paštą <...>@gmail.com buvo išsiųstas laiškas tema „Atsakymai“, su priedu „UAB (Baltic Transport Service) atsakymas 2012 10 30.doc“⁷³. Šiame laiške buvo nurodyta:

	Vertimas iš rusų kalbos
„надо распечатать“	„Reikia atspausdinti“

(83) Šiame elektroniniame laiške buvo UAB „Aestus“, UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“ komerciniai pasiūlymai pažymėti 2012 m. rugsėjo 21 d. data.

(84) Atkreiptinas dėmesys, kad nors kvietimai ir atsakymai dalyvauti konkurse buvo siunčiami ir derinami 2012 m. spalio 3-5 d., jie buvo pasirašyti atgalinėmis datomis: kvietimas pasirašytas 2012 m. rugsėjo 14 d. data, o komerciniai pasiūlymai 2012 m. rugsėjo 21 d. data.

(85) UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“ 2012 m. lapkričio 29 d. pasirašė antrą subrangos sutartį dėl autoserviso statybos darbų atlikimo⁷⁴.

2.2.2. Ūkio subjektų vadovų ir darbuotojų paaiškinimai

(86) UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. nurodė, kad 2012 m. vasarą į UAB „Aketus“ ofisą buvo atvažiavęs UAB „Baltic Transport Service“ direktorius V. M., „<...> „kuris siūlė mūsų bendrovei atlikti elektros instaliacijos, vandentiekio, nuotekų tinklų įrengimo darbus autoservose

⁶⁶ Bylos 3 tomas, 2 lapas.

⁶⁷ UAB „Gedarta“ pateiktame atsakyme nurodyta darbų atlikimo data 2012 m. gruodžio 7 d., UAB „Aestus“ atsakyme nurodyta darbų atlikimo data 2012 m. gruodžio 1 d. (bylos 3 tomas, 16, 18 lapai).

⁶⁸ Bylos 3 tomas, 17 lapas.

⁶⁹ Bylos 3 tomas, 20-22 lapai.

⁷⁰ Bylos 3 tomas, 4 lapas.

⁷¹ Ten pat.

⁷² Ten pat.

⁷³ Bylos 3 tomas, 5 lapas.

⁷⁴ Bylos 3 tomas, 23-25 lapai.

*Juodelių k., Širvintų r.*⁷⁵. A. A. taip pat nurodė, kad minėtame pokalbyje dalyvavo UAB „Aketus“ direktorius E. T. bei statybų direktorius J. F.

(87) A. A. patvirtino, kad UAB „Aketus“ sutiko paruošti sąmatą. Taip pat patvirtino, jog vėliau UAB „Aketus“ ir UAB „Baltic Transport Service“ sudarė rangos sutartį⁷⁶.

(88) Be to, apklausos metu A. A. nurodė, jog:

„Susiderėjus dėl darbų kainų 2012 metų rugsėjo mėn. į UAB „Aketus“ ofisą atvažiavęs V. M. paaiškino, kad reikia suorganizuoti konkursą minėtiems darbams minėtame statybų objekte atlikti. <...> Jis paprašė, kad mes su J. F. paruoštume dokumentus, iš kurių atrodytų, kad vyko konkursas (viešasis pirkimas), ir kad jį laimėjo UAB „Aketus“. Kad objekte <...> darbus atliks UAB „Aketus“ jau buvo sutarta, tačiau V. M. dar reikėjo konkurso dokumentų. Reikėjo, kad konkurse dalyvautų be UAB „Aketus“ dar dvi bendrovės, neva, pasiūlytų savo kainas darbų atlikimui. Aš pasakiau, kad pažįstu statybinių firmų, kad paprašysiu pas ką nors, kad padalyvautų konkurse „dėl akių“⁷⁷.

(89) A. A. taip pat nurodė, kad jis paskambino UAB „Gedarta“ direktoriui G. I. ir paprašė jo sudalyvauti konkurse:

„Paaiškinau, kad konkursą laimės UAB „Aketus“, kad G. I. turi dalyvauti konkurse „dėl skaičiaus“, tačiau vėliau, kai UAB „Aketus“ pradės dirbti objekte, UAB „Gedarta“ galės būti subrangovas. G. I. sutiko man padėti“⁷⁸.

(90) A. A. (UAB „Aketus“) patvirtino, kad UAB „Gedarta“ direktoriui G. I. minėjo, jog tam, kad konkursas įvyktų, reikia dar vienos bendrovės⁷⁹.

(91) Apklausos metu A. A. nurodė, kad jis vyko į UAB „Gedarta“ biurą ir vežė G. I. pasirašyti pluoštą dokumentų, susijusių su konkursu. A. A. nurodė, jog neprisimena, kokie tai buvo dokumentai ir pridėjo:

„J. F. manęs paprašė surinkti parašus ant dokumentų, kuriuos aš nuvežiau G. I. <...> G. I. savo ofise pasirašė ant mano atvežtų dokumentų, ant kelių lapų. <...> Prisimenu, kad ant pasirašomų dokumentų G. I. dėjo spaudus“⁸⁰.

(92) A. A. (UAB „Aketus“) patvirtino, kad jis pasakė V. M. (UAB „Baltic Transport Service“), kad konkurse „dėl skaičiaus“ sutinka dalyvauti UAB „Gedarta“, bei kad parašė V. M. elektroninį laišką, kuriame nurodė UAB „Gedarta“ juridinio asmens kodą, direktoriaus vardą ir pavardę⁸¹.

(93) UAB „Gedarta“ direktorius G. I. patvirtino, kad UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. jo paprašė sudalyvauti UAB „Baltic Transport Service“ organizuojamame viešajame pirkime:

„2012 metų rugsėjo mėn. pabaigoje iš UAB „Aketus“ darbų vadovo A. A. gavau prašymą sudalyvauti viešajame pirkime, kaip UAB „Gedarta“ direktorius. <...> telefonu A. paaiškino, kad UAB „Aketus“ tikisi gauti užsakymą darbams atlikti objekte „Autoservisas Juodelių kaime“. Viena iš bendrovių ketinančių teikti pasiūlymą buvo UAB „Aketus“, tačiau reikėjo dar dviejų bendrovių, kad pirkimas įvyktų. A. A. leido suprasti, kad UAB „Aketus“ laimės pirkimą ir atliks darbus minėtame objekte. <...> Taigi, A. A. paprašė manęs sudalyvauti pirkime „dėl skaičiaus“ <...>“⁸².

(94) G. I. teigė, kad A. A. (UAB „Aketus“) taip pat paprašė sudalyvauti pirkime ir UAB „Aestus“, kadangi vienas iš įmonės akcininkų buvo G. I.⁸³

(95) G. I. nurodė, kad A. A. (UAB „Aketus“) į UAB „Gedarta“ biurą atvežė UAB „Baltic Transport Service“ kvietimus dalyvauti konkurse bei UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ komercinius pasiūlymus:

⁷⁵ FNTT 2014 m. vasario 3 d. A. A. apklausos protokolas (bylos 3 tomas, 32 lapas).

⁷⁶ Ten pat.

⁷⁷ Ten pat.

⁷⁸ Ten pat.

⁷⁹ Ten pat.

⁸⁰ Bylos 3 tomas, 33 lapas.

⁸¹ Ten pat.

⁸² FNTT 2014 m. sausio 9 d. G. I. apklausos protokolas (ylos 3 tomas, 27 lapas).

⁸³ Bylos 3 tomas, 27 lapas.

„Kvietimai buvo pasirašyti minėtos bendrovės direktoriaus V. M.. <...> Kvietimai buvo adresuoti UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“. Kartu su minėtais kvietimais A. A. atsivežė atspausdintus ir komercinius pasiūlymus, adresuotus UAB „Baltic Transport Service“ nuo bendrovių UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“. Komerciniuose pasiūlymuose buvo įrašyta darbų kaina. <...> Komercinių pasiūlymų adresuotų UAB „Baltic Transport Service“ kaip UAB „Gedarta“ direktorius ir UAB „Aestus“ vardu aš pats, ar mano bendrovės darbuotojai, nerašė, sąmatų neskaičiavo. <..> Kaip ir minėjau sudalyvauti pirkime manęs paprašė A. A., duodamas suprasti, kad UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ dalyvauja pirkime tik „dėl skaičiaus“, kad pirkimas įvyktų“⁸⁴.

(96) G. I. patvirtino, kad jis, kaip UAB „Gedarta“ direktorius, pasirašė ir užantspaudavo A. A. (UAB „Aketus“) atvežtus kvietimą dalyvauti konkurse bei UAB „Gedarta“ komercinį pasiūlymą adresuotą UAB „Baltic Transport Service“⁸⁵.

2.2.3. Kitos su UAB „Aestus“ susijusios aplinkybės

(97) Kaip minėta Nutarimo (95) pastraipoje, UAB „Gedarta“ direktorius G. I. apklausos metu nurodė, kad UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. jam atvežė atspausdintus kvietimus dalyvauti UAB „Baltic Transport Service“ organizuojamame viešajame pirkime, adresuotus UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“. Taip pat, A. A. atvežė UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ komercinius pasiūlymus su įrašytomis kainomis, adresuotus UAB „Baltic Transport Service“⁸⁶.

(98) UAB „Gedarta“ direktorius ir UAB „Aestus“ akcininkas G. I. patvirtino, kad jis pasirašė UAB „Gedarta“ komercinį pasiūlymą, tačiau neigė, kad jis pasirašė UAB „Aestus“ komercinį pasiūlymą kito akcininko V. A. vardu. Kas pasirašė UAB „Aestus“ komercinį pasiūlymą, G. I. nurodyti negalėjo⁸⁷. Atkreiptinas dėmesys, kad UAB „Aestus“ komercinis pasiūlymas taip pat patvirtintas įmonės antspaudu.

(99) Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Aestus“ akcininko V. A. 2012 m. rugsėjo mėn. vykusio viešojo pirkimo metu Lietuvoje nebuvo⁸⁸.

(100) UAB „Aestus“ akcininkas G. I. patvirtino, kad nuo 2011 m. lapkričio 4 d. iki 2012 m. balandžio 4 d. buvo UAB „Aestus“ direktoriumi. Vėliau iš šių pareigų jis buvo atleistas. Nors G. I. teigimu, nuo 2012 m. balandžio mėn. iki 2013 m. gegužės mėn. UAB „Aestus“ direktoriumi jis nebuvo ir įmonė jokios veiklos nevykdė⁸⁹, tačiau Konkurencijos taryba nustatė, kad 2012 m. rugpjūčio mėn. G. I. siuntė komercinius pasiūlymus įvairioms įmonėms UAB „Aestus“ vardu⁹⁰.

(101) Pastebėtina, kad 2012 m. vykusio viešojo pirkimo metu UAB „Aestus“ įmonės antspaudu disponavo UAB „Aestus“ akcininkas G. I.⁹¹. Tą patvirtino ir UAB „Aestus“ kitas akcininkas V. A., taip pat nurodęs, kad jis įmonės antspaudu niekada nėra turėjęs⁹².

(102) Lietuvos teismo ekspertizės centro (toliau – LTEC) atlikto tyrimo metu nenustatyta, kas pasirašė UAB „Aestus“ komercinį pasiūlymą. LTEC išvadoje konstatuojama, jog UAB „Aestus“ adresuotame kvietime pateikti prekių, paslaugų ar darbų pasiūlymą įrašą „Gauta: 2012.09.17 dir. V. A.“ įrašė UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A.⁹³.

(103) Tuo tarpu UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. nurodė:

„<...> važiavau į G. I. ofisą <...> ir vežiau jam pasirašyti pluoštą dokumentų, susijusių su konkursu. <...> G. I. savo ofise pasirašė ant mano atvežtų dokumentų, ant kelių lapų, tačiau aš neprisimenu. Prisimenu, kad ant pasirašomų dokumentų G. I. dėjo spaudus.“

⁸⁴ Bylos 3 tomas, 27-28 lapai.

⁸⁵ Bylos 3 tomas, 27 lapas.

⁸⁶ FNTT 2014 m. sausio 9 d. V. A. apklausos protokolas (bylos 3 tomas, 27 lapas).

⁸⁷ Ten pat.

⁸⁸ FNTT 2014 m. sausio 27 d. V. A. apklausos protokolas (bylos 3 tomas, 30 lapas).

⁸⁹ FNTT 2014 m. sausio 9 d. V. A. apklausos protokolas (bylos 3 tomas, 27 lapas).

⁹⁰ Bylos 6 tomas, 11-13 lapai.

⁹¹ Bylos 3 tomas, 27 lapas.

⁹² FNTT 2014 m. sausio 27 d. V. A. apklausos protokolas (bylos 3 tomas, 30 lapas).

⁹³ Bylos 3 tomas, 41-46 lapai.

(104) Pažymėtina, kad viename iš UAB „Gedarta“ kompiuterių patikrinimo metu buvo rastas dokumentų aplankas pavadinimu „Fiktyvūs pasiūlymai“, kuriame buvo rasti UAB „Aestus“ komerciniai pasiūlymai dėl statybos darbų atlikimo skirti įvairioms įmonėms, kurie buvo rengti būtent 2012 m.⁹⁴.

3. Tyrimo išvados ir dėl jų pateiktos nuomonės bei paaiškinimai

(105) Tyrimas buvo baigtas ir tyrimo metu nustatytos aplinkybės bei padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2014 m. rugpjūčio 6 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-11⁹⁵ (toliau – Pranešimas). Pranešime buvo padaryta išvada, kad UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“, UAB „UGNA“, įskaitant UAB „UGNA“ filialą, taip pat UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ savo atliktais veiksmais, atitinkamai dalyvaujant ir organizuojant 2011 m. ir 2012 m. viešuosius pirkimus, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

(106) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, įtariamai pažeidimu ūkio subjektai buvo supažindinti su tyrimo išvadomis ir su bylos medžiaga, taip pat informuoti apie galimybę pateikti nuomonę dėl tyrimo išvadų.

(107) UAB „Baltic Transport Service“⁹⁶ raštu pateiktoje nuomonėje nurodė, kad nesutinka su Pranešime nurodytomis išvadomis ir pažymėjo, jog fiktyvios viešųjų pirkimų procedūros nevykdė. Bendrovės nurodė, kad aktyviai bendravo su rangovais, siekdama sužinoti rinkoje egzistuojančias darbų atlikimo kainas ir terminus.

(108) UAB „Convertus“⁹⁷ taip pat nesutiko su Pranešime padarytomis išvadomis ir nurodė, kad komerciniai pasiūlymai nebuvo derinami su kitomis bendrovėmis. Be to, kadangi darbų įkainiai autoserviso statyboms atlikti nebuvo didesni nei tuo metu rinkos kainos, nebuvo ir draudžiamo susitarimo, kurio tikslas riboti konkurenciją bei padidinti kainą, siekiant gauti didesnę pelną.

(109) UAB „Effectivus“ nuomone⁹⁸, byloje nėra įrodymų, pagrindžiančių, jog UAB „Effectivus“ parengė komercinį pasiūlymą nesavarankiškai ir sudarė draudžiamą susitarimą. Dėl šių priežasčių tyrimas šios bendrovės atžvilgiu turėtų būti nutrauktas. Be to, UAB „Effectivus“ nurodė, kad tam tikrais atvejais atsakymus perkančiajai organizacijai pateikia ant perkančiosios organizacijos parengtos pasiūlymo formos, todėl aplinkybė, jog nagrinėjamu atveju sutampa UAB „Effectivus“ pateiktas bei perkančiosios organizacijos siūstas UAB „Convertus“ 2011 m. gruodžio 13 d. atsakymas, neįrodo, kad UAB „Effectivus“ sudarė draudžiamą susitarimą.

(110) UAB „Gedarta“ raštu pateiktoje nuomonėje⁹⁹ nesutiko su Pranešime padarytomis išvadomis ir pažymėjo, jog nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija atliko neteisėtus veiksmus, dėl kurių vyksta ikiteisminis tyrimas, todėl nėra pagrindo pripažinti ir UAB „Gedarta“ pažeidusia Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį. UAB „Gedarta“ nuomone, kadangi vyksta ikiteisminis tyrimas dėl tų pačių veiksmų, Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl pažeidimo, būtų pažeistas *ne bis in idem* principas. Taip pat nurodė, jog UAB „Gedarta“ direktorius bendradarbiavo su Konkurencijos taryba ir neginčijo Konkurencijos tarybos nustatytų faktinių aplinkybių, todėl bendrovei neturėtų būti skirta griežta sankcija.

(111) UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“ ir UAB „Effectivus“ Konkurencijos tarybai pateikė prašymus:

- (a) iškviesti liudytojus UAB „Convertus“ darbų vadovą P. Š.¹⁰⁰ ir UAB „Baltic Transport Service“ darbų techninės priežiūros vadovą R. T.¹⁰¹ į Konkurencijos tarybos posėdį, taip pat išreikalauti iš FNTT P. Š. apklausų protokolus;

⁹⁴ Bylos 6 tomas, 51 lapas.

⁹⁵ Bylos 8 tomas, 1-37 lapai.

⁹⁶ UAB „Baltic Transport Service“ 2014 m. rugsėjo 10 d. nuomonė dėl tyrimo išvadų (bylos 9 tomas, 1-2 lapai).

⁹⁷ UAB „Convertus“ 2014 m. rugsėjo 15 d. nuomonė dėl tyrimo išvadų (bylos 10 tomas, 38-38¹ lapai).

⁹⁸ UAB „Effectivus“ 2014 m. rugsėjo 12 d. nuomonė dėl tyrimo išvadų (bylos 12 tomas, 1-27 lapai).

⁹⁹ UAB „Gedarta“ 2014 m. rugsėjo 11 d. nuomonė dėl tyrimo išvadų (bylos 13 tomas, 1-10 lapai). Nekonfidenciali versija (bylos 11 tomas, 130-133 lapai).

¹⁰⁰ Bylos 10 tomas, 41 ir 48.

- (b) sustabdyti Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimą, kol bus išnagrinėta baudžiamoji byla¹⁰²;
- (c) pašalinti FNTT bylos medžiagą iš Konkurencijos tarybos bylos medžiagos¹⁰³;
- (d) pateikti prokuroro leidimą leisti naudoti ir atskleisti ikiteisminio tyrimo medžiagą Konkurencijos tarybos byloje;
- (e) atidėti Konkurencijos tarybos 2014 m. rugsėjo 23 d. 10 val. posėdį¹⁰⁴.

(112) Konkurencijos taryba išnagrinėjusi prašymus¹⁰⁵ iškviesti liudytojus bei išsireikalauti FNTT protokolus ir įvertinusi tai, jog tuo metu vyko išklausymo procedūra, o nebuvo atliekami tyrimo veiksmai, prašymų iškviesti liudytojus netenkino. Kadangi FNTT medžiagos naudojimas savaime nepažeidžia nekaltumo prezumpcijos, be to, baudžiamoji byla šiuo metu nėra nagrinėjama teisme, Konkurencijos taryba netenkino (b) ir (c) punktuose nurodytų prašymų. Prašymus, nurodytus (a), (b) ir (c) punktuose, pateikę ūkio subjektai buvo informuoti, jog papildomus paaiškinimus dėl liudytojų apklausos, nekaltumo prezumpcijos pažeidimo ir Konkurencijos tarybos bylos sustabdymo būtino gali teikti Konkurencijos tarybos 2014 m. spalio 14 d. posėdžio metu. Nors (a), (b) ir (c) punktuose nurodyti prašymai nebuvo tenkinti, vis dėlto, Konkurencijos tarybos posėdis galėjo įvykti bei procedūros dalyviai galėjo teikti paaiškinimus žodžiu.

(113) Išnagrinėjusi kitus pateiktus prašymus, Konkurencijos taryba sudarė galimybes susipažinti su prokuroro leidimu, taip pat atidėjo Konkurencijos tarybos 2014 m. rugsėjo 23 d. 10 val. posėdį.

(114) UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „UGNA“ nuomonių dėl tyrimo išvadų nepateikė.

(115) 2014 m. spalio 14 d. įvyko Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdis (Konkurencijos tarybos 2014 m. spalio 21 d. protokolas Nr. 4S-25/2014)¹⁰⁶, kuriame dalyvavo bei turėjo galimybę pasisakyti UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“ ir UAB „Gedarta“ atstovai. Tuo tarpu UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „UGNA“ atstovai posėdyje nedalyvavo, nors šios bendrovės apie posėdžio datą ir laiką buvo informuotos¹⁰⁷.

(116) Posėdžio metu ūkio subjektų atstovai nesutiko su Pranešimo išvadomis ir palaikė raštu nuomonėse pateiktą poziciją. UAB „Baltic Transport Service“ papildomai nurodė, kad, jos nuomone, FNTT tyrimo metu surinkta medžiaga turėtų būti pašalinta iš Konkurencijos tarybos tyrimo bylos, nes FNTT ikiteisminio tyrimo medžiaga nėra patvirtinta teisme, be to, šios medžiagos naudojimas pažeidžia nekaltumo prezumpciją. UAB „Convertus“ atstovas nurodė, jog buvo suvaržyta teisė į gynybą, kadangi buvo atsisakyta tenkinti prašymą iškviesti liudytoją P. Š. į Konkurencijos tarybos posėdį, tačiau nenurodė, kokios reikšmingos aplinkybės būtų nustatytos tyrimo metu iškvietus minėtą liudytoją ir kaip jos pakeistų Pranešime padarytas išvadas.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(117) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nurodyta, kad visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant ir susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Pagal šio įstatymo 3 straipsnio 15 dalį susitarimu yra laikomi bet kokia forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ar pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

¹⁰¹ Bylos 10 tomas, 94 ir 106 lapai.

¹⁰² Bylos 10 tomas, 47 lapas.

¹⁰³ Bylos 10 tomas, 47 lapas.

¹⁰⁴ Bylos 10 tomas, 39-40 lapai, bylos 9 tomas, 3-4 lapai.

¹⁰⁵ Bylos 10 tomas, 50-52 lapai.

¹⁰⁶ Bylos 14 tomas, 4-17 lapai.

¹⁰⁷ Bylos 11 tomas, 30-31, 76 lapai, bylos 10 tomas, 159 - 161 lapai.

(118) Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis nurodo, jog šiuo įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo, ir į tai, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis savo esme ir tikslais atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 straipsnio (anksčiau Europos Bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnis) nuostatas, aiškinant bei taikant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį reikia atitinkamai vadovautis SESV 101 straipsnio taikymo praktika.

(119) Atsižvelgus į nurodytas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio nuostatas, nagrinėjamu atveju yra svarbu nustatyti, ar UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“, UAB „UGNA“, įskaitant UAB „UGNA“ filialą, taip pat UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ atlikti veiksmai, dalyvaujant ir organizuojant 2011 m. ir 2012 m. viešuosius pirkimus, gali būti laikomi susitarimais Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme. Siekiant tai nustatyti, šiuo atveju pirmiausia reikia tinkamai įvertinti atitinkamą rinką, nustatyti joje konkuruojančius ūkio subjektus.

4. Atitinkama rinka ir jos dalyviai

(120) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, kurioje atitinkama rinka įvardijama kaip tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje, bei Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo (toliau – Paaiškinimai dėl atitinkamos rinkos), patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17, kurie parengti ir suderinti su Europos Komisijos pranešimu „Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams“ (97/C 372/03).

(121) Pagrindinis atitinkamos rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti nagrinėjamų ūkio subjektų konkurentus, galinčius varžyti jų laisvę elgtis nepriklausomai nuo kitų rinkos dalyvių. Atitinkamos rinkos apibrėžimas apima keletą etapų. Pirmiausiai apibrėžiama prekės rinka, nustatant prekes, kurios yra ar gali būti pakeičiamos viena kita. Po to apibrėžiama geografinė rinka, nustatant teritoriją, kurioje tas pakeičiamumas vyksta ar gali vykti. Apibrėžus atitinkamą rinką, nustatomi rinkos dalyviai.

(122) Kaip pažymėjo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT)¹⁰⁸, rinkos apibrėžimas yra priemonė konkurencijos riboms tarp įmonių nustatyti ir apibrėžti, o pagrindinis jo tikslas – sistemingai nustatyti konkurencijos ribojimus, su kuriais susiduria tam tikros įmonės. LVAT taip pat nurodė, kad atitinkamos rinkos apibrėžimas nėra savitiksliis dalykas. Rinkos apibrėžimo tikslumas ir detalumas priklauso nuo nagrinėjamo pažeidimo pobūdžio¹⁰⁹. Nagrinėjant horizontalaus pobūdžio susitarimą, pasireiškiantį kainų derinimu, pakanka nustatyti, kad ūkio subjektai yra konkurentai, kadangi susitarimas dėl kainų derinimo tarp konkurentų, įskaitant ir teikiant pasiūlymus konkursams, savaime laikomas pažeidimu¹¹⁰. Tokiu atveju nėra būtinybės galutinai ir tiksliai apibrėžti rinką¹¹¹. Dėl šios priežasties nagrinėjamu atveju taip pat nėra būtinybės detaliam analizuoti visų galimų prekės bei geografinės rinkos variantų bei su tuo susijusių ypatumų.

(123) Nagrinėjant galimus draudžiamus susitarimus tarp konkurentų dėl viešiesiems pirkimams teikiamų pasiūlymų derinimo, nėra būtinybės tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką, tad ir tiksliai įvertinti prekės ypatumų nėra reikalaujama. Tokiu atveju pakanka nustatyti, kad viešuosiuose pirkimuose ūkio subjektai veikė kaip konkurentai, siūlydami įsigyti perkančiosios organizacijos pageidaujamą prekę¹¹².

¹⁰⁸ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

¹⁰⁹ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 (išplėstinė kolegija), AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

¹¹⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba.

¹¹¹ Bendorjo Teismo 2005 m. liepos 18 d. sprendimas byloje Nr. T-241/01, *Scandinavian airlines system v Komisija*, 99 punktas.

¹¹² LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ v Konkurencijos taryba.

(124) Nagrinėjama atveju 2011 – 2012 m. vykdytuose viešuosiuose pirkimuose perkančioji organizacija UAB „Baltic Transport Service“ pirkimo dokumentuose nurodė, kokias paslaugas pageidauja įsigyti, t. y. autoserviso statybos darbus.

(125) Pastebėtina, kad 2011 – 2012 m. UAB „Baltic Transport Service“ organizuotų viešųjų pirkimų dalyviai savo internetinėse svetainėse nurodo, kad vykdo įvairius statybos ir su jais susijusius darbus – projektavimas, žemės darbai, pamatų, konstrukcijų montavimas, bendroji pastatų statyba, šiltinimas, apdaila, lauko ir vidaus inžinerinių tinklų įrengimas ir kiti.

(126) Kaip minėta Nutarimo (29) pastraipoje, nagrinėjamų viešųjų pirkimų objektais buvo tiek bendrųjų, tiek specialiųjų statybos darbų atlikimas.

(127) Įvertinus minėtas aplinkybes darytina išvada, kad perkančioji organizacija siekė įsigyti statybos darbų paslaugas, o viešuosiuose pirkimuose dalyvavę ūkio subjektai savo veiksmus derino būtent statybos darbų atlikimo rinkoje. Kaip jau minėta, šiuo atveju nėra būtinybės detaliai nagrinėti prekės rinkos, kadangi tai nėra reikšminga vertinant ūkio subjektų veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams, o pakanka tik nustatyti, kad nagrinėjami ūkio subjektai yra konkurentai nagrinėjamuose viešuosiuose pirkimuose.

(128) Taigi, įvertinus išdėstytas aplinkybes, prekės rinka, 2011 – 2012 m. vykdytų viešųjų pirkimų metu, apibrėžiama kaip statybos darbų atlikimo rinka.

(129) Vertinant statybos darbų pardavimo geografines ribas, atsižvelgtina į nagrinėjamų ūkio subjektų veiklos teritoriją bei jiems taikomo teisinio reguliavimo ypatumus.

(130) Konkurencijos taryba nustatė, jog visos statybos darbų pardavimų užsiimančios įmonės veikia panašiomis sąlygomis visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, viešųjų pirkimų konkursuose gali dalyvauti ūkio subjektai iš bet kurios Lietuvos Respublikos dalies¹¹³. Be to, nagrinėjamuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančios bendrovės, kaip ir kitos įmonės tiekiančios statybos darbų atlikimo paslaugas, veikia Lietuvoje ir iš esmės nesusiduria su ūkinės veiklos teisiniais apribojimais ar kitomis veiklos kliūtimis, kurios nulemtų ūkio subjektų pasiskirstymą smulkesnėmis, nei Lietuvos Respublika, veiklos teritorijomis.

(131) Įvertinus teisinio reguliavimo ypatumus, atsirandančius dėl viešųjų pirkimų specifikos (procedūrinių formalumų laikymasis, tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų atitikimas ir pan.) teigtina, kad statybos darbų atlikimo geografinė rinka yra apibrėžtina ne siauriau kaip Lietuvos Respublikos teritorija.

(132) Paminėtina, kad viešųjų pirkimų teisinio reglamentavimo skirtumai, pirkimo procedūrų formalumas, bendrovių veiklos reglamentavimas vertinami kaip aplinkybės, kurios sukuria papildomų kliūčių, su kuriomis susiduria kitų valstybių ūkio subjektai, siekdami dalyvauti Lietuvoje rengiamuose viešuosiuose pirkimuose¹¹⁴. Analogiškos kliūtys mažina ir Lietuvos ūkio subjektų paskatas dalyvauti užsienio valstybėse rengiamuose viešuosiuose pirkimuose bei kituose konkursuose. Nagrinėjama atveju perkančioji organizacija vadovavosi Pirkimo taisyklių reikalavimais, organizavo viešuosius pirkimus Lietuvoje, o ir pirkimo objektai buvo įsigijami turint tikslą pastatyti autoservisą Lietuvoje. Visos šios aplinkybės leidžia teigti, kad nagrinėjama atveju geografinė teritorija turėtų būti apibrėžiama kaip Lietuvos Respublika.

(133) Apibendrinant aukščiau išdėstytus argumentus, nagrinėjama atveju atitinkama rinka apibrėžiama kaip statybos darbų atlikimo Lietuvos Respublikos teritorijoje rinka.

(134) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalimi, ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija, laikytini

¹¹³ Minėtos Pirkimo taisyklės, kuriomis turi vadovautis projekto vykdytojas, prekių, darbų ar paslaugų tiekėją apibrėžia kaip ūkio subjektą (fizinį ar juridinį asmenį arba tokių asmenų grupę), galintį pasiūlyti arba siūlantį prekes, paslaugas ar darbus ir nenustato jokių teisinių apribojimų, susijusių su ūkio subjektų registracijos/buveinės teritorija, dėl kurių jie negalėtų dalyvauti viešajame pirkime.

¹¹⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų tarnybos pateiktoje smulkaus ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimo Lietuvos viešuosiuose pirkimuose analizėje nurodoma, jog 2012 m. užsienio įmonių skaičius tarp visų Lietuvoje viešuosiuose pirkimuose dalyvavusių įmonių sudaro vos 5,1 proc.

Žr.

http://www.vpt.lt/vpt/uploaded/Verslo_subjektu_dalyvavimas/Smulkaus_ir_vidutinio_verslo_subjektu_dalyvavimo_Lietuvos_viesuosiuose_pirkimuose_2012_m._rezultatu_ataskaita_0531.pdf

konkurentais. Nagrinėjami konkurencijos taisyklių pažeidimo atveju konkurentais statybos darbų atlikimo Lietuvos Respublikoje rinkoje laikytini tie ūkio subjektai, kurie vykdė veiklą šioje atitinkamoje rinkoje.

(135) Kaip buvo nurodyta Nutarimo 1 dalyje, visi draudžiamo susitarimo sudarymu įtariamai ūkio subjektai kaip savo pagrindinę veiklos sritį nurodo įvairių statybos darbų atlikimą. Įvertinus ūkio subjektų veiklos sritis, teigtina, jog 2011 m. viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai atlieka analogiškus bendruosius statybos darbus, tuo tarpu 2012 m. viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai – analogiškus specialiuosius statybos darbus.

(136) Taip pat, kaip jau minėta Nutarimo (122) pastraipoje, ūkio subjektai, kurie teikia pasiūlymus tame pačiame viešajame pirkime, yra tiesiogiai konkuruojantys tarpusavyje siūlydami pirkimo objektu esančias analogiškas prekes ar paslaugas.

(137) Be to, nors kaip matyti iš Nutarimo 1.6 ir 1.7 dalių, UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ yra susijusios per bendrą akcininką, vis dėlto nėra pagrindo teigti, kad UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ negali būti laikomi savarankiškais ūkio subjektais.

(138) Remiantis tuo, kas išdėstyta, nagrinėjami ūkio subjektai UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“ ir UAB „UGNA“, o taip pat UAB „Aketus“, UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ laikomi konkurentais atitinkamuose viešuosiuose pirkimuose.

5. Nagrinėjamų ūkio subjektų veiksmų vertinimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto prasme

(139) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento. To paties straipsnio 1 dalies 1 punktas draudžia susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalis susitarimą apibrėžia kaip bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytas sutartis arba ūkio subjektų suderintus veiksmus, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(140) LVAT bei ESTT praktikoje pripažįstama, jog tam, kad būtų sudarytas susitarimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio prasme, pakanka nustatyti eksplicitinį arba implicitinį šalių valios (norų, ketinimų) sutapimą (suderinimą) veikti rinkoje atitinkamu būdu, o subjektyvūs pareiškėjų siekiai, dalyvaujant susitarime, paprastai neturi jokios reikšmės¹¹⁵. Be to, šalių valia gali išplaukti tiek iš sutarties sąlygų, tiek iš šalių elgesio, nes susitarimais taip pat pripažįstami ne tik formalūs, rašytiniai susitarimai (rašytinės sutarties sudarymas), bet ir žodiniai susitarimai ar net teisiškai neįpareigojantys dokumentai. Net iš pirmo žvilgsnio vienašalis aktas, nepriklausomai nuo jo formos, gali būti laikomas susitarimu, jei jis išreiškia bendrą bent dviejų šalių valią. Atitinkamai šalių valia gali būti išreikšta tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai (numanomai, neišreiškiant žodžiais, „nebyliai“)¹¹⁶.

(141) Atsižvelgus į šiuos išaiškinimus, darytina išvada, kad vertinant nagrinėjamus 2011 m. ir 2012 m. viešųjų pirkimų dalyvių veiksmus Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalies ir 5 straipsnio prasme, būtina įvertinti, ar tyrimo metu nustatytos aplinkybės leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog nagrinėjami ūkio subjektai kokiu nors būdu išreiškė bendrą valią dėl pasiūlymų sąlygų dalyvaujant šiuose viešuosiuose pirkimuose.

¹¹⁵ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011, *Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija (KOMAA) ir kt. v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. gegužės 27 d. sprendimas byloje Nr. A⁸⁵⁸-294/2011, *UAB „Anoniminių darboholikų klubas“ v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. birželio 23 d. nutartis byloje Nr. A⁴⁴⁴-1433/2011, *UAB „Elektromarktas“, UAB „Forum Cinemas Home Entertainment“ ir kt. v. Konkurencijos taryba*; Bendrojo Teismo 2000 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-41/96 *Bayer v. Komisija*, 68 p.

¹¹⁶ LVAT 2012 m. sausio 26 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-269/2012, *UAB „Puse Plus Kaunas“ v. Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1970 m. liepos 15 d. sprendimas byloje 41/69ACF *Chemiefarma NV v. Komisija*; Teisingumo Teismo 2006 m. liepos 13 d. sprendimas byloje C-74/04 P *Komisija v. Volkswagen*; Teisingumo Teismo 1983 m. spalio 25 d. sprendimas byloje 107/82 *AEG-Telefunken v. Komisija*.

(142) Kaip minėta, susitarimai konkurencijos teisės prasme suprantami plačiai, be kita ko, jie apima ir bet kokia forma derinamus ūkio subjektų veiksmus. Teismų praktikoje pripažįstama, kad suderinti veiksmai yra ūkio subjektų tarpusavio koordinavimo forma, kuri, nors ir neišsivystė iki sutarties sudarymo tiesiogine prasme, tačiau sąmoningai leidžia pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu¹¹⁷. Taip pat pažymėtina, kad vertinant ūkio subjektų elgesį (suderintus veiksmus), nereikalaujama, kad šalys būtų parengusios realų veiksmų „planą“, tačiau vienareikšmiškai pripažįstama, kad pagal konkurencijos sampratą, kiekvienas ūkio subjektas privalo savarankiškai nustatyti bendrojoje rinkoje įgyvendinamą politiką ir sąlygas, kurias jis ketina siūlyti savo klientams. Šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės sumaniai prisitaikyti prie esamo ar numanomo jų konkurentų elgesio, tačiau jis griežtai draudžia bet kokius tiesioginius ar netiesioginius šių subjektų ryšius, kurių tikslas ar poveikis yra tokių konkurencijos sąlygų, kurios neatitinka įprastų nagrinėjamos rinkos sąlygų, sukūrimas¹¹⁸.

(143) Vertinant, ar buvo derinami tarpusavio veiksmai, pakanka nustatyti, kad atskleisdamas savo ketinimus konkurentas turėjo eliminuoti ar bent jau žymiai sumažinti netikrumą dėl jo paties elgesio rinkoje. Jei ūkio subjektai, kurie derino savo veiksmus, ir toliau vykdė aktyvią veiklą rinkoje, yra preziumuojama, kad šie ūkio subjektai, pasirinkdami savo veiklos kryptį rinkoje, atsižvelgia į informaciją, kuria keitėsi su savo konkurentais¹¹⁹.

(144) Pažymėtina, kad ne visais atvejais yra įmanoma nustatyti, jog konkurentai tiesiogiai bendravo tarpusavyje, tačiau tai nereiškia, jog draudžiamas susitarimas dėl šios priežasties nėra sudarytas. Pripažįstama, kad net jeigu randama dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ryšį tarp ūkio subjektų, jie paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą. Daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikoncepciniai veiksmai ar susitarimai, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas¹²⁰.

5.1. 2011 m. viešojo pirkimo dalyvių suderinti veiksmai

(145) Kaip nurodyta Nutarimo (33) pastraipoje, 2011 m. organizuotame viešajame pirkime autoserviso statybos darbams dalyvavo UAB „Effectivus“, UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“.

(146) Nagrinėjant UAB „Convertus“ susitarimą su UAB „UGNA“ dėl suderintų komercinių pasiūlymų pateikimo, nustatyti tiesioginiai ūkio subjektų bendradarbiavimo įrodymai. Pažymėtina, kad bendradarbiavimo fakto iš esmės neneigia nei vienas viešajame pirkime dalyvavęs ūkio subjektas, ką patvirtina jų žodžiu pateikti paaiškinimai. Pavyzdžiui, UAB „UGNA“ filialo statybų vadovas V. N. patvirtino, kad UAB „Convertus“ darbuotojas P. Š. paprašė jo sudalyvauti UAB „Baltic Transport Service“ organizuojamame viešajame pirkime kartu su UAB „Convertus“. V. N. nurodė, kad UAB „Convertus“ direktorius A. F. į UAB „UGNA“ filialo ofisą atvežė paruoštus kvietimą dalyvauti konkurse bei UAB „UGNA“ filialo komercinį pasiūlymą su nurodyta darbų kaina: „Iš anksto žinojome, kad projekte nedalyvausite, jokie konkurso nelaimėsime ir darbų neatlikinėsime. <...> jokių sąmatų projektui nedariau, dokumentų neruošiau“¹²¹.

¹¹⁷ Teisingumo Teismo 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje Nr. C-8/08 *T-Mobile ir kt. v Nyderlandų konkurencijos instituciją*, [2009] ECR I-04529, 26 punktas.

¹¹⁸ P vz., LVAT 2006 m. gegužės 11 d. nutartis byloje Nr. A¹-686/2006; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-40-48/73 *Suiker Unie v Komisija*, 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-199/92 P *Hüls v Komisija*; Bendrojo Teismo 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-53/03 *BPB v Komisija*.

¹¹⁹ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas *Komisija v Anic Participazioni Spa*.

¹²⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012, *UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-290/2012, *UAB „Moller Auto“ v Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose 40-48/73, Teisingumo Teismo 2010 m. liepos 1 d. sprendimas byloje Nr. C-407/08 P, *Knauf Gips KG v Komisija*, (2010) ECR I-06375, 49 punktas; Teisingumo Teismo sprendimas byloje Nr. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, *Aalborg Portland ir kt. v Komisija* 55–57 punktai.

¹²¹ FNTT 2014 m. sausio 10 d. V. N. apklausos protokolas (bylos 2 tomas, 16 lapas).

(147) Tai patvirtino ir UAB „UGNA“ filialo direktorė L. A., be kita ko, taip pat nurodžiusi, jog komerciniame pasiūlyme pateikta kaina yra ženkliai didesnė nei kitų įmonės atliekamų projektų bei kad UAB „UGNA“ filialas imasi darbų už mažesnę kainą.

(148) Be to, kaip matyti iš UAB „UGNA“ filialo V. N. paaiškinimų: „*jokios kalbos apie tai, kokiam projektui paskelbtas, konkursas nebuvo*“, UAB „UGNA“ filialas dalyvavo viešajame pirkime nieko nežinodamas apie UAB „Baltic Transport Service“ vykdomą projektą, t. y. statomą autoservisą.

(149) Iš tyrimo metu surinktų įrodymų matyti, kad UAB „Convertus“ surado viešajame pirkime dalyvausiančias UAB „Effectivus“ ir UAB „UGNA“. UAB „UGNA“, pasirašydama konkurento parengtą komercinį pasiūlymą, žinojo, jog konkurso nelaimės (Nutarimo (57) pastraipa). Pastebėtina, jog Pirkimų taisyklės numato, jog laimėtojas parenkamas pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Taigi, UAB „UGNA“ žinojo, jog jos teikiamo komercinio pasiūlymo kaina yra didesnė nei UAB „Convertus“ ir kad konkursą laimės minėta įmonė.

(150) Įvertinus aukščiau išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad 2011 m. nagrinėtame viešajame pirkime dalyvavę UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“, būdami konkurentais, veikė ne savarankiškai, o pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir tokiu būdu sudarė susitarimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

(151) Kaip minėta aukščiau, 2011 m. viešajame pirkime taip pat dalyvavo UAB „Effectivus“. Konkurencijos taryba, įvertinusi Nutarimo 2.1 dalyje nustatytas faktines aplinkybes, daro išvadą, kad turimi įrodymai nėra pakankami pripažinti UAB „Effectivus“ draudžiamo susitarimo dalyviu. Dėl šių priežasčių toliau UAB „Effectivus“ veiksmai vertinami nebus.

5.2. 2012 m. viešojo pirkimo dalyvių suderinti veiksmai

(152) 2012 m. organizuotame viešajame pirkime autoserviso inžineriniams darbams atlikti dalyvavo UAB „Aketus“, UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ (Nutarimo (66) pastraipa).

(153) Konkurencijos taryba tyrimo metu nustatė, jog 2012 m. spalio 3 d. UAB „Gedarta“ gavo iš UAB „Aketus“ siųstą elektroninį laišką, kuriame rasti UAB „Baltic Transport Service“ adresuoti atsakymai į kvietimą pateikti prekių, paslaugų ar darbų pasiūlymą. Šiuose pasiūlymuose nenurodyti įmonių rekvizitai, tačiau įrašytos dvi skirtingos darbų kainos – 612 230 Lt ir 635 117 Lt. Pastebėtina, kad UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ galutiniuose komerciniuose pasiūlymuose pateiktos darbų kainos sutampa su UAB „Aketus“ siųstuose atsakymuose dalyvauti konkurse pateiktomis kainomis.

(154) Kaip matyti iš FNNT tyrimo metu atliktų apklausų, UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. vežė UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ skirtus pasirašyti parengtus dokumentus.

(155) Be to, aplinkybes, susijusias su UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ bendradarbiavimu 2012 m. viešajame pirkime, patvirtino tiek UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A., tiek UAB „Gedarta“ direktorius ir UAB „Aestus“ akcininkas G. I. (Nutarimo (89)-(93) pastraipos).

(156) Taigi, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“, dalyvaudamos 2012 m. viešajame pirkime, susitarė nekonkuruoti su UAB „Aketus“, taip sudarydamos sąlygas pastarajai bendrovei laimėti minėtą konkursą.

(157) Įvertinusi aukščiau išdėstytas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad 2012 m. viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai, UAB „Aestus“, UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“, būdami konkurentais, veikė ne savarankiškai, o pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir tokiu būdu sudarė draudžiamą susitarimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

(158) UAB „Gedarta“ atstovas nurodė, kad nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija atliko neteisėtus veiksmus ir bendrovei negali būti taikomas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis.

(159) Vertinant šį argumentą, pastebėtina, kad pagal LVAT¹²², viešieji pirkimai ne tik užtikrina perkančiųjų organizacijų galimybes įsigyti prekę ar paslaugą konkurencingiausiomis

¹²² LVAT 2008 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-756-1976/2008 *Vilniaus miesto savivaldybė v Konkurencijos taryba*.

sąlygomis, bet ir padeda užtikrinti efektyviausią finansinių išteklių panaudojimą. Šiuo atveju viešųjų pirkimų konkursas turėjo užtikrinti, kad iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai gautos lėšos bus panaudos kiek įmanoma efektyviausiai – bus nupirkta kuo daugiau ir kokybiškų darbų. Be to, nagrinėjamu atveju nepriklausomai nuo perkančiosios organizacijos veiksmų tiekėjas turėjo visas galimybes pateikti savarankiškus pasiūlymus, nederinant pasiūlymo su konkurentais, ir tokiu būdu konkuruoti viešajame pirkime.

(160) Atsižvelgusi į tai, kas paminėta, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad šiuo atveju UAB „Gedarta“ atliktiems veiksams gali būti taikomas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis.

5.3. UAB „Baltic Transport Service“ atlikti veiksmai 2011 m. ir 2012 m. viešuosiuose pirkimuose

(161) Kaip matyti iš Nutarimo 2 dalyje nurodytų aplinkybių, UAB „Baltic Transport Service“ yra 2011 m. ir 2012 m. viešųjų pirkimų organizatorius. Nors bendrovė neveikia atitinkamoje rinkoje kartu su viešųjų pirkimų dalyviais, tačiau, kaip aprašyta Nutarimo 2 dalyje, atliko aktyvius veiksmus, skatinančius susitarimų tarp atitinkamai 2011 m. viešajame pirkime ir 2012 m. viešajame pirkime dalyvavusių ūkio subjektų sudarymą. Taigi, nagrinėjant ūkio subjektų suderintus veiksmus, būtina atsižvelgti į perkančiosios organizacijos įtaką ir vaidmenį viešuosiuose pirkimuose dalyvavusių ūkio subjektų veiksmų derinimui.

(162) Vadovaujantis ESTT praktika, kad ūkio subjektas, net ir neveikdamas toje atitinkamoje rinkoje, kurioje yra sudarytas konkurentų susitarimas, taip pat gali būti pripažįstamas tokių susitarimų dalyviu, jei yra tenkinamos šios sąlygos: 1) toks ūkio subjektas prisidėjo prie nagrinėjamo susitarimo (net jei tai daroma vykdant nurodymus ar jo vaidmuo yra tik pagalbinis ar pasyvus); ir 2) toks ūkio subjektas pareiškė valią, įrodančią jo pritarimą, net jeigu jis išreikštas konkludentiniais veiksmais, susitarimo tikslams¹²³.

(163) Siekiant nustatyti, ar perkančioji organizacija UAB „Baltic Transport Service“ gali būti laikoma susitarimų dalyviu, pirmiausia, būtina įvertinti, ar ši bendrovė gali būti laikoma ūkio subjektu.

(164) Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 17 dalis nurodo, kad ūkio subjektas – įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciumai ir pan.), įstaigos ar organizacijos arba kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.

(165) Nors nagrinėjamu atveju UAB „Baltic Transport Service“ 2011 m. – 2012 m. ūkinės veiklos nevykdė, vis dėlto pastebėtina, kad kaip minėta Nutarimo 1.1. dalyje, UAB „Baltic Transport Service“ buvo įkurtas siekiant teikti automobilių remonto paslaugas. Atitinkamų paslaugų teikimas rinkoje už mokesį pats savaime suponuoja ekonominę tokios veiklos pobūdį. UAB „Baltic Transport Service“ viešuosiuose pirkimuose pirktos statybos darbų paslaugos buvo susijusios su tolimesniu ūkio subjekto siekiu vykdyti ekonominę veiklą. Dėl šių priežasčių UAB „Baltic Transport Service“ laikytinas ūkio subjektu Konkurencijos įstatymo prasme.

(166) Toliau, vertindama perkančiosios organizacijos, kaip ūkio subjekto, veiksmus, nagrinėjamu atveju Konkurencijos taryba nustatė, kad organizuodama 2011 m. viešąjį pirkimą UAB „Baltic Transport Service“ dar prieš konkurso paskelbimą derino statybos darbų atlikimą bei kainą su UAB „Convertus“, t. y. siuntė objekto techninį projektą, teiravosi dėl darbų atlikimo terminų ir kainos (Nutarimo (62) pastraipa).

(167) Be to, kaip nurodyta Nutarimo (38) pastraipoje, dar prieš kvietimų dalyvauti konkurse išsiuntimą, UAB „Baltic Transport Service“ paruoštoje tiekėjų apklausos pažymoje, pirkimo laimėtoju jau buvo įvardintas UAB „Convertus“. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog visa su viešuoju pirkimu susijusi dokumentacija, įskaitant ir pasiūlymus kitiems konkurso dalyviams, buvo nuolat siunčiama bendrovei UAB „Convertus“.

¹²³ Bendrojo Teismo 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-99/04 *AC-Treuhand AG v Komisija* OL C 209, 2008 8 15, p. 133-135.

(168) Įmonių bendradarbiavimą teikiant pasiūlymus konkursui įrodo ir tai, kad rangos sutartis tarp UAB „Baltic Transport Service“ ir UAB „Convertus“ buvo sudaryta 2011 m. lapkričio 22 d., t. y. anksčiau nei buvo paruošti viešojo pirkimo organizavimui reikalingi dokumentai.

(169) Be to, nei UAB „Baltic Transport Service“ vadovas V. M., nei darbų techninę priežiūrą vykdęs R. T. negalėjo įvardinti kitų dviejų 2011 m. viešajame pirkime dalyvavusių įmonių.

(170) Vertinant perkančiosios organizacijos veiksmus 2012 m. viešajame pirkime, pastebėtina, kad UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. nurodė, jog su UAB „Baltic Transport Service“ dar prieš konkurso paskelbimą buvo sutarta, jog darbus objekte atliks UAB „Aketus“. Šios bendrovės darbų vadovas taip pat pažymėjo: „*V. M. paaiškino, kad reikia suorganizuoti konkursą minėtiems darbams minėtame statybų objekte atlikti. <...> Kad objekte <...> darbus atliks UAB „Aketus“ jau buvo sutarta, tačiau V. M. dar reikėjo konkurso dokumentų*“ (Nutarimo (88) pastraipa).

(171) Be to, 2012 m. lapkričio 26 d. UAB „Baltic Transport Service“ gavo Nacionalinės mokėjimo agentūros laišką, kuriame nurodyta, jog pateiktuose pirkimo dokumentuose yra netikslumų, t. y. netinkamos UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ komercinių pasiūlymų datos. Šis laiškas buvo persiustas ne UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“, kurių pasiūlymuose buvo nustatytas minėtas neatitikimas, o UAB „Aketus“.

(172) Pastebėtina, kad UAB „Aketus“ darbų vadovas A. A. informuodavo UAB „Baltic Transport Service“ apie susitarimo eigą (Nutarimo (92) pastraipa).

(173) Nors tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Baltic Transport Service“ tiesiogiai bendravo tik su 2011 m. ir 2012 m. viešųjų pirkimų laimėtojais ir nebendravo su kitais viešųjų pirkimų dalyviais, vis dėlto pažymėtina, jog abiejų viešųjų pirkimų atvejais tiek UAB „Baltic Transport Service“, tiek tiekėjų veiksmais buvo siekiama sudaryti sąlygas konkrečiam ūkio subjektui laimėti viešąjį pirkimą, t. y.:

- (a) 2011 m. viešajame pirkime dalyvavusios bendrovės UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ kartu su UAB „Baltic Transport Service“ suderintais veiksmais siekė, kad 2011 m. viešąjį pirkimą laimėtų UAB „Convertus“;
- (b) 2012 m. viešajame pirkime dalyvavusios bendrovės UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“, kartu su UAB „Baltic Transport Service“ suderintais veiksmais siekė, kad 2012 m. viešąjį pirkimą laimėtų UAB „Aketus“.

(174) Apibendrinusi aukščiau išdėstytas aplinkybes bei įvertinusi teismų praktiką, nurodytą Nutarimo (162) pastraipoje, Konkurencijos taryba daro išvadą, jog UAB „Baltic Transport Service“ laikomas prisidėjusiu prie 2011 m. ir 2012 m. sudarytų konkurentų susitarimų. Dėl šių priežasčių teigtina, kad UAB „Baltic Transport Service“ laikytinas minėtų susitarimų dalyviu Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

5.4. Nagrinėjamų ūkio subjektų sudarytų susitarimų įtaka konkurencijai

(175) Nustačius, kad UAB „Convertus“ su UAB „UGNA“, taip pat UAB „Aketus“ su UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ derino savo komercinius pasiūlymus dalyvaujant atitinkamai 2011 ir 2012 m. vykusiuose viešuosiuose pirkimuose, bei tai, jog UAB „Baltic Transport Service“ aktyviai prisidėjo prie minėtų ūkio subjektų veiksmų derinimo, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo tikslais būtina įvertinti, ar tokie tiriamų ūkio subjektų susitarimai riboja ar galėjo riboti konkurenciją.

(176) Kaip jau minėta, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra numatytas draudimas ūkio subjektams sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, įskaitant susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainą arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Tuo tarpu pagal Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalį konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose išvardyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją. Taigi visais atvejais ribojantys konkurenciją susitarimai – tai tokia kategorija susitarimų, kurių neigiamas poveikis konkurencijai yra preziumuojamas, yra savaime suprantamas. Todėl iš minėtų nuostatų yra akivaizdu, kad, jei

susitarimas patenka į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, Konkurencijos taryba neprivalo atskirai įrodinėti susitarimo tikslo priešingumo sąžiningai konkurencijai ir (arba) neigiamo jo poveikio konkurencijai¹²⁴.

(177) Analogiškos nuomonės dėl susitarimų dėl kainų ar kitų pardavimo sąlygų nustatymo laikosi ir Europos Komisija, kurios pranešimo „Sutarties 81¹²⁵“ straipsnio 3 dalies taikymo gairės¹²⁶ 21 punkte paaiškinta, jog konkurencijos ribojimai pagal tikslą – tai tokie ribojimai, kurie vien pagal savo pobūdį gali riboti konkurenciją. Tai yra tokie ribojimai, kurie, atsižvelgiant į Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tikslus, turi tokį didelį potencialą daryti neigiamą poveikį konkurencijai, kad Sutarties 101 straipsnio 1 dalis gali būti pritaikoma ir be įrodymų, kad buvo faktiškai padarytas poveikis rinkai. Ši prielaida remiasi tuo, kad ribojantį tikslą turintys susitarimai visada reikšmingai riboja konkurenciją. Teisingumo Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais nėra būtina analizuoti realaus susitarimo poveikio, jei tik nustatoma, kad jo objektyvus tikslas yra konkurencijos trikdymas, ribojimas ar iškraipymas¹²⁷.

(178) Nagrinėjamu atveju, kaip yra paaiškinta šio Nutarimo 5.1 – 5.3 dalyse, 2011 m. viešajame pirkime dalyvavusios bendrovės UAB „UGNA“, UAB „Convertus“ ir perkančioji organizacija UAB „Baltic Transport Service“, o taip pat 2012 m. viešajame pirkime dalyvavusios bendrovės UAB „Aestus“, UAB „Gedarta“, UAB „Aketus“ ir UAB „Baltic Transport Service“ sudarė susitarimus Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme, kadangi susitarė pateikti suderintus komercinius pasiūlymus, įskaitant konkursinių pasiūlymų kainas, iš anksto nustatydamos būsimą viešojo pirkimo laimėtoją.

(179) Pirkimo taisyklės, kuriomis turėjo vadovautis perkančioji organizacija vykdydama viešąjį pirkimą, nurodo, jog pagrindinis kriterijus vertinant tiekėjų pateiktus komercinius pasiūlymus yra darbų kaina. Pastebėtina, kad 2011 m. viešajame pirkime dalyvavusi bendrovė UAB „UGNA“ pasirašė UAB „Convertus“ paruoštą komercinį pasiūlymą, tuo tarpu 2012 m. viešajame pirkime dalyvavusios bendrovės UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ pasirašė UAB „Aketus“ paruoštus komercinius pasiūlymus, žinodamos, kad nelaimės konkurso.

(180) Tai, kad 2011 m. UAB „UGNA“ nežinojo tikslios UAB „Convertus“ pateikto komercinio pasiūlymo kainos, o 2012 m. UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ nežinojo tikslios UAB „Aketus“ komercinio pasiūlymo kainos, nedaro įtakos teisiniui pažeidimo vertinimui. Konstatuoti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą, šiuo atveju užtenka nustatyti faktą, jog esant vieninteliui pasiūlymų vertinimo kriterijui – kainai, pirkime dalyvavusios įmonės, pasirašydamos konkurentų paruoštus komercinius pasiūlymus žinojo, jog jų pateikiama kaina yra didesnė ar kitos pasiūlymų sąlygos blogesnės nei pirkimus turinčių laimėti įmonių.

(181) LVAT, patvirtindamas Konkurencijos tarybos praktiką¹²⁸, yra pažymėjęs, jog komercinių pasiūlymų turinio derinimo (informacijos, įskaitant kainą, apie būsimų komercinių pasiūlymų turinį atskleidimo konkurentui) prieš juos pateikiant perkančiajai organizacijai praktika traktuotina kaip prieštaraujanti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktui¹²⁹. Kaip LVAT toliau nurodė, tais atvejais, kai ūkio subjektai komercinių pasiūlymų sąlygas iš anksto suderina prieš juos pateikdami viešuosius pirkimus rengiančiai organizacijai, akivaizdu, jog viešojo pirkimo laimėtoją nulemia ne konkurencinė kova, o išankstinis ūkio subjektų susitarimas. Taigi

¹²⁴ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

¹²⁵ Dabar – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnis.

¹²⁶ OL, 2004 C 101, p. 97.

¹²⁷ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-49/92 P *Commission of the European Communities v Anic Participazioni SpA*.

¹²⁸ Pavyzdžiui, Konkurencijos tarybos 2010 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 2S-28 „Dėl ūkio subjektų, teikiančių automobilių nuomos ir pardavimo paslaugas, veiksmų, dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“, Konkurencijos tarybos 2011 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 2S-10 „Dėl ūkio subjektų, užsiimančių pramoninių metalo ir kitų gaminių bei įrangos pardavimo veikla ir kita susijusia veikla, veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“.

¹²⁹ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba, LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012

tokiais atvejais komercinių pasiūlymų turinio derinimo pasekmė yra ta, jog sudaromos sąlygos viešuosius pirkimus laimėti iš anksto žinomam ūkio subjektui, todėl pati viešųjų pirkimų procedūra tampa fiktyvi ir praranda savo prasmę¹³⁰.

(182) Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo atveju pirkime dalyvavę ūkio subjektai iš anksto žinodami, jog viešojo pirkimo jie nelaimės, pateikė perkančiajai organizacijai komercinius pasiūlymus su aukštesne pasiūlymo kaina nei 2011 m. ir 2012 m. viešųjų pirkimų laimėtojai, ir/arba nurodė kitas konkurso reikalavimų neatitinkančias sąlygas, t. y.:

- (a) 2011 m. UAB „UGNA“ žinodama, kad nelaimės, pasirašė konkurento parengtą komercinį pasiūlymą su aukštesne kaina nei laimėtojas;
- (b) 2012 m. UAB „Gedarta“ ir UAB „Aestus“ pasirašė UAB „Aketus“ parengtus komercinius pasiūlymus su aukštesne kaina ir nurodė kitas konkurso reikalavimų neatitinkančias sąlygas.

(183) Bendrasis Teismas, nagrinėdamas tokio pobūdžio fiktyvių pasiūlymų pateikimą, yra pažymėjęs, kad atsižvelgiant į tai, jog „netikrame“ pasiūlyme nurodyta kaina buvo nustatyta to pasiūlymo prašiusios bendrovės, tai leido jai nustatyti didesnę kainą nei ta, kuri būtų laisvos konkurencijos sąlygomis, t. y. artimą bendru sutarimu nustatytai „netikrai“ kainai¹³¹. Pažymėtina, kad tokie ūkio subjektų susitarimai gali būti vertinami ne tik kaip kainų fiksavimas, bet ir kaip rinkų pasidalijimas, t. y. ūkio subjektai komerciniame pasiūlyme pateikdami aukštesnę pasiūlymo kainą ar nurodydami kitas konkurso reikalavimų neatitinkančias sąlygas atsisako savo teisės atlikti tam tikrus pirkimo objektu esančius darbus, arba pateikti pirkimo objektu esančias prekes. Tai reiškia, jog fiktyviai viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys ūkio subjektai tokiais veiksmais atsisako savo teisės į atitinkamą rinkos dalį, ją perleidžiant kitam ūkio subjektui¹³². Visgi tai, kad susitarimo pobūdis gali būti vertinamas dvejopai, šiuo atveju nedaro įtakos pažeidimo teisiniam vertinimui, kadangi tiek susitarimai dėl kainų fiksavimo, tiek susitarimai dėl rinkų pasidalijimo yra vertinami kaip susitarimai turintys konkurenciją ribojantį tikslą.

(184) Taigi, atsižvelgusi į minėtus tiriamų ūkio subjektų veiksmus bei vadovaujantis nurodytais teisės aktais ir teismų praktika, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad perkančioji organizacija ir ūkio subjektai, dalyvavę 2011 – 2012 m. vykusiuose viešuosiuose pirkimuose, veikė ne nepriklausomai, o tarpusavyje derindami veiksmus ir tokiais veiksmais minėti ūkio subjektai sudarė konkurenciją ribojančius susitarimus, t. y.:

- (a) 2011 m. UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą;
- (b) 2012 m. UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą.

(185) UAB „Gedarta“ nuomone, kadangi skiriasi faktinės aplinkybės, Konkurencijos taryba negali vadovautis ankstesne teismų praktika, susijusia su ūkio subjektų suderintų veiksmų viešuosiuose pirkimuose vertinimu Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme. Vertinant šį argumentą, pastebėtina, jog tiek ankstesnėje Konkurencijos tarybos bei LVAT praktikoje nurodytais atvejais, tiek nagrinėjamu atveju bendrovės, dalyvaujančios viešajame konkurse, neveikė savarankiškai, prieš pateikdamos atsakymus perkančiajai organizacijai derino savo pasiūlymus, taip pat iš anksto žinojo viešųjų pirkimų laimėtoją. Taigi, nėra pagrindo nesiremti ankstesne Konkurencijos tarybos bei LVAT praktika, atliekant ūkio subjektų veiksmų, dalyvaujant ir organizuojant 2011 m. ir 2012 m. viešuosius pirkimus, atitikties Konkurencijos įstatymo reikalavimams vertinimą. Dėl šių priežasčių UAB „Gedarta“ argumentas atmestinas kaip nepagrįstas.

¹³⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

¹³¹ Bendorjo Teismo 2011 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. T-211/08 *Putters International NV prieš Europos Komisiją*, 28 punktas.

¹³² Europos Komisija nurodė, jog susitarimo dalyviai, teikdami fiktyvius komercinius pasiūlymus, manipuliavo viešųjų pirkimų procedūromis ir tokiu būdu siekė fiksuoti kainas bei pasidalinti klientus. Žr. Europos Komisijos 2008 m. kovo 11 d. sprendimo byloje Nr. COMP/38.543 *International removal services*, 542 punktą.

(186) UAB „Convertus“ nuomonėje nurodė, kad darbų įkainiai autoserviso statyboms atlikti nebuvo didesni nei tuo metu rinkos kainos, todėl nebuvo ir draudžiamo susitarimo, kurio tikslas riboti konkurenciją bei padidinti kainą, siekiant gauti didesnę pelną. Su tokia nuomone nesutiktina.

(187) Nagrinėjamu atveju bendrovės sudarė draudžiamą susitarimą, kuris pagal tikslą riboja konkurenciją ir tokio susitarimo poveikis konkurencijai nėra vertinamas, todėl UAB „Convertus“ argumentas atmestinas kaip nepagrįstas.

5.5. Išvados dėl sudarytų konkurenciją ribojančių susitarimų

(188) Apibendrinusi aukščiau išvardintas aplinkybes bei įvertinusi teismų praktiką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nagrinėjami ūkio subjektai sudarė konkurenciją ribojančius susitarimus ir tokiu būdu pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį t. y.:

- (a) UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „UGNA“ sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį;
- (b) UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Aketus“, UAB „Aestus“, UAB „Gedarta“ sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį.

6. Susitarimų vertinimas pagal mažareikšmiškumo ir išimties kriterijus

(189) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis netaikomas susitarimams (suderintiems veiksmams), kurie dėl savo mažareikšmio poveikio laikomi negalintais itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomas sąlygas ir reikalavimus nustato Reikalavimų ir sąlygų susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio negali itin riboti konkurencijos, patvirtintų Konkurencijos tarybos 2000 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 1 (toliau – Nutarimas dėl mažareikšmiškumo). Remiantis Nutarimu dėl mažareikšmiškumo, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio draudimas netaikomas horizontaliesiems, vertikaliesiems ir mišriesiems susitarimams, jeigu jie atitinka nustatytas sąlygas. Jeigu susitarimas (suderinti veiksmai) netenkina Nutarime dėl mažareikšmiškumo įtvirtintų reikalavimų dėl mažareikšmio poveikio, jis negali būti pripažintas mažareikšmiu, taigi šiuo pagrindu negali būti išvengta Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio draudimo taikymo.

(190) Vis dėlto susitarimams (taip pat ir suderintiems veiksmams) dėl kainų nustatymo, netaikomas mažareikšmiškumo kriterijus, t. y. tokie veiksmai laikomi Konkurencijos įstatymo pažeidimu nepriklausomai nuo atitinkamus susitarimus sudariusių ūkio subjektų rinkų dalių. Nutarimo dėl mažareikšmiškumo 7, 8 ir 9 punktai numato, kad susitarimais, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio negali itin riboti konkurencijos, nelaikomi tokie horizontalūs susitarimai, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos (fiksuojamos) tam tikros prekės kainos (7.1 papunktis).

(191) Konkurencijos taryba nustatė, kad 2011 m. UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“, o 2012 m. UAB „Aestus“, UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“ su UAB „Baltic Transport Service“ pagalba derino komercinius pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainas, prieš juos pateikdamos perkančiajai organizacijai viešuosiuose pirkimuose.

(192) Atsižvelgusi į aukščiau minėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nagrinėjami tarp UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ bei tarp UAB „Aestus“, UAB „Aketus“, UAB „Baltic Transport Service“ ir UAB „Gedarta“ sudaryti draudžiami susitarimai netenkina Nutarime dėl mažareikšmiškumo įtvirtintų reikalavimų, todėl jie negali būti pripažinti mažareikšmiais ir šiuo pagrindu išvengti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyto draudimo sudaryti konkurenciją ribojančius susitarimų taikymo.

(193) Nagrinėjami ūkio subjektų sudaryti konkurenciją ribojantys susitarimai taip pat nepatenka ir į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo išimtį, kurios reikalavimus ir sąlygas nustato šio įstatymo 6 straipsnis.

(194) Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, taip pat jeigu:

1) susitariančiųjų šalių veiklai nesukelia apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti; 2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Konkurencijos taryba turi teisę priimti teisės aktus ir nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kurioms esant susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

(195) Vadovaudamasi šiomis nuostatomis bei atsižvelgdama į Europos Sąjungos institucijų praktiką, Konkurencijos taryba 2010 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 1S-140 numatė sąlygas, kurias tenkinantys susitarimai laikomi tenkinančiais minėtas Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytas išimties sąlygas. Šiuose nutarimuose yra nustatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyti draudžiami susitarimai, kurie negali paveikti Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio prekybos, tačiau tenkina kitas sąlygas, nustatytas Tarybos ir Europos Komisijos reglamentuose dėl Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikros susitarimų grupėms, laikomi tenkinančiais Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies sąlygas¹³³.

(196) Tačiau aptariamais susitarimams išimties nuostatos nėra numatytos, kadangi tokio pobūdžio konkurenciją ribojantiems susitarimams ar suderintiems veiksams galimybės netaikyti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ar atitinkamai SESV 101 straipsnio nuostatų nenumato jokie tiek Europos Sąjungos institucijų, tiek nacionaliniai teisės aktai.

(197) Be to, kaip nurodoma Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje, pareiga įrodyti, kad susitarimas atitinka Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį, t. y. išimčiai keliamas sąlygas, tenka išimtimi besinaudojančiais susitarimo šalims. Kaip matyti iš tyrimo medžiagos, nagrinėjami ūkio subjektai tyrimo metu tokių įrodymų nepateikė.

(198) Dėl šių priežasčių Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nėra aplinkybių, kurios pašalintų UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“, taip pat UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ susitarimų, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus, prieštaravimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytam draudimui nustatyti (fiksuoti) prekių kainas.

7. Dėl kitų ūkio subjektų argumentų ir prašymų

(199) UAB „Gedarta“ raštu nuomonėje bei kiti nagrinėjamų ūkio subjektų atstovai Konkurencijos tarybos 2014 m. spalio 14 d. posėdžio metu nurodė, jog dėl tų pačių nagrinėjamų veiksmų yra atliekamas tyrimas FNTT. Todėl Konkurencijos tarybai priėmus nutarimą dėl pažeidimo, būtų pažeistas *ne bis in idem* principas.

(200) Vertinant šį argumentą, pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnis įtvirtina *ne bis in idem* principą, reiškiantį, kad niekas negali būti persekiojamas ir baudžiamas už tą patį teisės pažeidimą, už kurio padarymą jis jau buvo baustas pagal įstatymą, arba išteisintas. Šis principas įtvirtintas ne tik nacionaliniu, bet ir tarptautiniu lygmeniu¹³⁴. Visgi, *ne bis in idem* principas nedraudžia už tą pačią veiką bausti skirtingus asmenis ar bausti tą patį asmenį už skirtingas veikas¹³⁵.

(201) LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, kad siekiant nustatyti, ar nebuvo pažeistas minėtas principas turi būti atsižvelgiama į tai,: 1) ar asmuo buvo baudžiamas, t. y. ar jam paskirta sankcija yra kriminalinio (baudžiamojo) pobūdžio Konvencijos prasme; 2) ar asmuo buvo baudžiamas už tą patį teisės pažeidimą (pažeidimo tapatumas); 3) ar asmuo buvo baudžiamas pakartotinai; 4) ar pakartotinai baudžiamas tas pats asmuo (asmens tapatumas)¹³⁶.

(202) Nagrinėjamu atveju Konkurencijos taryba nenustatė, jog UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Aestus“, UAB „Aketus“, UAB „Convertus“, UAB „Gedarta“ ir UAB „UGNA“ būtų pripažintos padariusiomis nusikalstamą veiką ir joms būtų paskirta kriminalinio pobūdžio

¹³³ Taikant šiuos Konkurencijos tarybos nutarimus, reglamentuose eurais išreikšti apyvartos dydžiai mažinami 10 kartų.

¹³⁴ Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 7 4 straipsnis.

¹³⁵ LVAT 2011 m. rugpjūčio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-2651/2011 D.B. *individuali įmonė v. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas*.

¹³⁶ LVAT 2011 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2619/2011 I.R. *v. Muitinės departamentas*.

sankcija už veiksmus, kuriuos Konkurencijos taryba pripažino pažeidžiančiais Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį.

(203) Atsižvelgiant į tai, kad įtariami pažeidimu ūkio subjektai iki šiol nebuvo bausti už šiame nutarime nagrinėtus veiksmus, pažeidžiančius Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus, nėra būtina toliau vertinti kitas aplinkybes, siekiant nustatyti, ar nebūtų pažeistas *ne bis in idem* principas.

(204) Taigi, įvertinusi LVAT praktiką ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nagrinėjamu atveju *ne bis in idem* principas nėra pažeidžiamas.

(205) UAB „Convertus“ atstovas Konkurencijos tarybos 2014 m. spalio 14 d. posėdžio metu pažymėjo, kad Konkurencijos taryba, netenkindama prašymo iškviešti liudytoją į Konkurencijos tarybos posėdį, apribojo teisę į gynybą.

(206) Vertinant šiuos argumentus, atkreiptinas dėmesys, jog remiantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 5 dalimi laikoma, kad pažeidimu įtariami subjektai buvo išklausti, kai yra duomenų, kad jiems buvo tinkamai pranešta apie Konkurencijos tarybos posėdžio vietą ir laiką, buvo suteikta galimybė duoti paaiškinimus, susipažinti su tyrimo išvadomis bei susipažinti su tyrimo medžiaga.

(207) Nagrinėjamu atveju UAB „Convertus“ buvo informuota apie tyrimo išvadas, taip pat buvo suteikta galimybė susipažinti su Konkurencijos tarybos tyrimo bylos medžiaga, teikti paaiškinimus raštu ir žodžiu. Kaip matyti iš Nutarimo 3 dalies, bendrovė šiomis teisėmis pasinaudojo.

(208) Pagal Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 3 dalį, prieš Konkurencijos tarybai priimant nutarimą dėl įstatymo pažeidimo, procedūros dalyviai ir kiti suinteresuoti asmenys turi teisę duoti paaiškinimus ir būti išklausti per Konkurencijos tarybos posėdį. Tuo tarpu, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 25 straipsniu, apklausos yra vienas iš Konkurencijos tarybos galimų tyrimo veiksmų, t. y. apklausos gali būti atliekamos tik tyrimo metu, o ne Konkurencijos tarybos posėdžio metu, kai tyrimas jau baigtas ir yra išklausomi procedūros dalyviai.

(209) Be to, UAB „Convertus“ atstovas pats nepagrindė ir nenurodė, kaip atsisakymas tenkinti bendrovės prašymą iškviešti liudytoją apklausai trukdo ginti teises.

(210) Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, teigtina, kad UAB „Convertus“ teisė į gynybą nebuvo apribota.

(211) Kaip minėta Nutarimo (111)-(112) pastraipose, ūkio subjektai, pateikę prašymus dėl liudytojų apklausos, FNTT bylos medžiagos pašalinimo iš Konkurencijos tarybos bylos medžiagos ir bylos nagrinėjimo sustabdymo, kol bus baigtas ikiteisminis tyrimas, būtinumo, turėjo teisę teikti papildomas paaiškinimus Konkurencijos tarybos 2014 m. spalio 14 d. posėdžio metu.

(212) Vertinant ūkio subjektų prašymus iškviešti liudytojus, pažymėtina, kad Konkurencijos taryba tyrimo metu nustatė, jog UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“, dalyvaudamos 2011 m. viešajame pirkime nesiėlgė nepriklausomai: UAB „Convertus“ parengė UAB „UGNA“ komercinį pasiūlymą ir nuvežė pasirašyti ir UAB „UGNA“ šiuos dokumentus pasirašė iš anksto žinodama, kad viešojo pirkimo nelaimės, be to, UAB „Baltic Transport Service“ dar prieš konkurso paskelbimą derino statybos darbų atlikimą bei kainą su UAB „Convertus“. Taigi, šios bendrovės derino veiksmus, siekdamas sudaryti sąlygas UAB „Convertus“ laimėti 2011 m. viešąjį pirkimą. Tuo tarpu posėdžio metu nebuvo pateikta argumentų, jog apklausus liudytojus, būtų nustatytos tokios aplinkybės, kurios pakeistų tyrimo išvadas. Tuo tarpu UAB „Effectivus“ atžvilgiu Konkurencijos taryba nepripažino, kad bendrovė derino veiksmus ir sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą, dalyvaudama 2011 m. viešajame pirkime. Dėl šių priežasčių toliau nevertinama liudytojo apklausos įtaka Konkurencijos tarybos išvadoms UAB „Effectivus“ atžvilgiu.

(213) Įvertinusi tyrimo metu nustatytas aplinkybes ir atsižvelgusi į tai, jog posėdžio metu nebuvo nurodytos papildomos aplinkybės dėl liudytojų apklausos būtinumo, t. y. nebuvo aiškiai nurodyta, kokias tyrimui reikšmingas aplinkybes galėtų pagrįsti ar paneigti minėti liudytojai, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad yra surinkta pakankamai duomenų, kurie leidžia pripažinti, kad UAB „Convertus“, UAB „UGNA“ ir UAB „Baltic Transport Service“ sudarė konkurenciją

ribojantį susitarimą. Dėl šių priežasčių nėra pagrindo vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 4 punktu atlikti papildomą tyrimą, kurio metu būtų apklausti R. T. ir P. Š..

(214) Konkurencijos tarybai taip pat buvo pateiktas prašymas sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol bus baigtas ikiteisminis tyrimas. Konkurencijos taryba, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalį, prašymo netenkino. Tuo tarpu Konkurencijos tarybos 2014 m. spalio 14 d. posėdžio metu papildomų aplinkybių dėl bylos nagrinėjimo sustabdymo būtinumo nagrinėjamų ūkio subjektų atstovai nenurodė.

(215) Vertinant prašymą dėl FNTT medžiagos pašalinimo iš Konkurencijos tarybos bylos medžiagos, pažymėtina, jog prokuroras leido naudoti FNTT tyrimo metu surinktą medžiagą Konkurencijos tarybai šioje byloje, vykdant teisės aktuose nustatytas funkcijas. Be to, nagrinėjamu atveju naudojama FNTT bylos medžiagos dalis, kuri susijusi su Konkurencijos įstatymo pažeidimu. Pastebėtina, kad kitos institucijos surinktos medžiagos naudojimas savaime nepažeidžia nekaltumo prezumpcijos principo, kadangi šiame nutarime nėra ūkio subjektams ar fiziniams asmenims inkriminuojamos baudžiamosios veikos. Nors UAB „Baltic Transport Service“ atstovas posėdžio metu pažymėjo, kad FNTT surinkta medžiaga nėra patvirtinta teisme, tačiau nėra pagrindo abejojti FNTT tyrimo metu nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, ypač įvertinus, kad kaip matyti iš Nutarimo 2 dalies, nagrinėjamu atveju remiamasi ne tik apklausų metu nustatytomis aplinkybėmis, bet ir susirašinėjimu elektroniniais laiškais bei kita Konkurencijos tarybos tyrimo metu surinkta informacija. Dėl šių priežasčių nėra pagrindo šalinti iš Konkurencijos tarybos bylos medžiagos FNTT tyrimo metu surinktą informaciją.

8. Dėl atsakomybės taikymo

(216) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad sankcijos ūkio subjektams už šio įstatymo pažeidimus gali būti taikomos ne vėliau kaip per penkerius metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o esant tęstiniam ar trunkamajam pažeidimui – nuo paskutinių veiksmų atlikimo ar nutraukimo. Atitinkamai nuo 2003 m. liepos 25 d. iki 2012 m. gegužės 1 d. galiojusios Konkurencijos įstatymo redakcijos 40 straipsnio 3 dalyje buvo įtvirtintas trejų metų patraukimo atsakomybėn už Konkurencijos įstatymo pažeidimus terminas.

(217) Nagrinėjamu atveju draudžiami susitarimai buvo sudaryti dviejuose viešuosiuose pirkimuose: draudžiami konkurentų susitarimai autoserviso statybos darbams pirkti vyko 2011 m. lapkričio 14 – 21 dienomis, t. y. nuo perkančiosios organizacijos paskelbimo apie viešąjį pirkimą iki UAB „Convertus“ pripažinimo konkurso laimėtoju, o 2012 m. viešojo pirkimo metu draudžiami susitarimai vyko 2012 m. spalio 3 – 5 dienomis, t. y. nuo tada, kai buvo nustatytas veiksmų derinimas tarp UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“, iki buvo rasta paruošta tiekėjų apklausos pažyma, kurioje UAB „Aketus“ nurodytas kaip laimėtojas.

(218) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad UAB „Aestus“, UAB „Aketus“, UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „Gedarta“ ir UAB „UGNA“ Konkurencijos įstatyme numatytas patraukimo atsakomybėn terminas nėra suėjęs.

9. Sankcijos

(219) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama piniginei bauda iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Šio įstatymo 37 straipsnyje išdėstyti baudų skyrimo ir jų dydžio nustatymo principai – skiriant baudas ūkio subjektams atsižvelgiama į padaryto pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui bei ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

(220) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 „Dėl Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

(toliau – Baudų dydžio nustatymo aprašas), kurio 4 punkte nustatyta, kad už draudžiamą susitarimą ūkio subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

(221) Nagrinėjamu atveju vertinant baudos skyrimui reikšmingas aplinkybes, reikia atsižvelgti į pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes bei kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui.

(222) Pastebėtina, kad UAB „Baltic Transport Service“ veiklos nevykdė ir pajamų 2010 m. sausio 1 d. – 2010 m. gruodžio 31 d. bei 2011 m. sausio 1 d. – 2011 m. gruodžio 31 d. finansiniais laikotarpiais neturėjo (Nutarimo (10) pastraipa), tuo tarpu UAB „Aketus“ dar iki tyrimo pradžios, 2014 m. balandžio 10 d., yra pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto (Nutarimo (22) pastraipa). Dėl šių priežasčių baudos už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimus UAB „Baltic Transport Service“ ir UAB „Aketus“ neskiriamos.

9.1. Baziniai baudos dydžiai

(223) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 4 punktu, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis ūkio subjekto tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme. Jeigu ūkio subjektas neturi pajamų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas ir pažeidimo trukmę.

(224) Baudų dydžio nustatymo aprašo 5 punktas nustato, kad pardavimų vertė paprastai nustatoma pagal paskutinių vienerių ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą ūkinių metų pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų.

(225) Nagrinėjamu atveju UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ sudarė draudžiamą susitarimą dalyvaudamos 2011 m. viešajame pirkime statybos darbams pirkti, taip pat UAB „Aketus“, UAB „Aestus“, UAB „Gedarta“ sudarė draudžiamą susitarimą dalyvaudamos 2012 m. viešajame pirkime statybos darbams pirkti. Atsižvelgusi į minėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad šiuo atveju su pažeidimu tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios pajamos laikytinos pajamos, gautos iš statybos darbų atlikimo veiklos, t.y.:

(a) UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ pajamos, gautos iš statybos darbų atlikimo veiklos 2011 m.

(b) UAB „Aketus“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ pajamos, gautos iš statybos darbų atlikimo veiklos 2012 m.

(226) Vertinant, UAB „Gedarta“ argumentą, kad bendrovė dalį pajamų gavo iš statybos prekių pardavimo ir šios pajamos neturėtų būti laikomos susijusiomis su pažeidimu, pastebėtina, kad, remiantis bendrovės svetainėje pateikta informacija, UAB „Gedarta“ užsiima statybos darbų atlikimo veikla, o ne statybos prekių pardavimu. Be to, bazinis baudos dydis skaičiuojamas nuo tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai su pažeidimu susijusių pajamų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, nėra pagrindo minėtų UAB „Gedarta“ pajamų nelaikyti susijusiomis su pažeidimu.

(227) Baudų dydžio nustatymo aprašo 5 punkte nustatyta, kad tuo atveju, jeigu ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpis trumpesnis nei vieneri ūkiniai metai, pardavimų vertė nustatoma pagal pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, kurias ūkio subjektas gavo per dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpį.

(228) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad draudžiami susitarimai buvo sudaryti dvejuose viešuosiuose pirkimuose: draudžiami susitarimai autoserviso statybos darbams pirkti vyko 2011 m. lapkričio 14 – 21 dienomis, t. y. nuo perkančiosios organizacijos paskelbimo apie viešąjį pirkimą iki UAB „Convertus“ pripažinimo konkurso laimėtoju, o 2012 m. viešojo pirkimo metu draudžiami susitarimai vyko 2012 m. spalio 3 – 5 dienomis, t. y. nuo tada, kai buvo nustatytas veiksmų derinimas tarp UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“, iki buvo rasta paruošta tiekėjų apklausos pažyma, kurioje UAB „Aketus“ nurodytas kaip laimėtojas. Taigi, nagrinėjamu atveju bendrovės atitinkamai 2011 m. ir 2012 m. susitarime dalyvavo vieną mėnesį.

(229) Apibendrinant išdėstytas aplinkybes, nustatant pardavimų vertę buvo skaičiuojama pagal tokias proporcijas:

- (a) 1/12 UAB „Convertus“¹³⁷ ir UAB „UGNA“¹³⁸ pajamų, gautų iš statybų darbų atlikimo veiklos 2011 m., dalis;
- (b) 1/12 UAB „Aestus“¹³⁹ ir UAB „Gedarta“¹⁴⁰ pajamų, gautų iš statybų darbų atlikimo veiklos 2012 m., dalis.

9.1.1. Pažeidimo pavojingumas

(230) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 10 punktu, baudos dydis už pažeidimo pavojingumą apskaičiuojamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis plotas, ir kitas aplinkybes. Apraše taip pat nurodoma, kad draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimo atvejais baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti naudojama pardavimų vertės dalis sudaro nuo 20 iki 30 procentų pagal Aprašą nustatytos pardavimų vertės.

(231) Atlikusi tyrimą, Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“, dalyvaudami 2011 m. viešajame pirkime autoserviso statybos darbams pirkti, sudarė draudžiamus susitarimus, t. y. pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus, taip pažeisdami Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Analogiškai, UAB „Aestus“, UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“, dalyvaudami 2012 m. viešajame pirkime, sudarė draudžiamus susitarimus, pateikdami tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus, taip pažeisdami Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Tuo tarpu UAB „Baltic Transport Service“ prisidėjo prie šių draudžiamų susitarimų sudarymo.

(232) Vertinant pažeidimo pavojingumą, pastebėtina, kad horizontalūs kainų nustatymo susitarimai, tarp jų ir įmonių susitarimai, suderinti veiksmai bei sprendimai viešuosiuose pirkimuose, kurie paprastai būna slapti, dėl savo pobūdžio laikomi vienu iš sunkiausių konkurencijos pažeidimų. Konstatuotina, kad tiriami ūkio subjektai padarė sunkų konkurencijos teisės pažeidimą – sudarė kartelinius susitarimus. Tokie draudžiami susitarimai daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius. Remiantis Europos Komisijos praktika bei Baudų dydžio nustatymo aprašu, o taip pat laikantis sąžiningos konkurencijos principo, už juos turėtų būti baudžiama ypač griežtai, skiriamos baudos dydžiu siekiant atgrasyti įmones nuo dalyvavimo neteisėtose veikose.

(233) Viešųjų pirkimų teisėje įtvirtinti draudimai riboti konkurenciją. Sąžininga konkurencija sudaro prielaidas perkančiajai organizacijai iš kelių ar net keliolikos tiekėjų pasiūlymų išsirinkti jai priimtinausią. Tik esant sąžiningai konkurencijai gali būti pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – racionaliai naudoti valstybės lėšas. Analogiški principai galioja ir bet kuriems ūkio subjektams organizuojant konkursus, kadangi taip siekiama gauti palankiausią pasiūlymą. Sudarydamos draudžiamą susitarimą, tiriamos bendrovės riboja konkurenciją statybos darbų atlikimo rinkoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(234) Atkreiptinas dėmesys ir tai, jog 2011 m. ir 2012 m. organizuotų viešųjų pirkimų laimėtojai buvo iš anksto žinomi, tuo tarpu likusieji viešųjų pirkimų dalyvavo fiktyviose procedūrose imituodami konkurenciją. Be to, pati perkančioji organizacija UAB „Baltic Transport Service“ prisidėjo prie minėtų ūkio subjektų draudžiamų susitarimų sudarymo. Toks tiriamų ūkio subjektų elgesys bei jų aiškus suvokimas apie daromus Konkurencijos įstatymo pažeidimus, taip pat rodo nagrinėtų draudžiamų susitarimų viešuosiuose pirkimuose pavojingumą.

¹³⁷ Bylos 5 tomas, 69 lapas.

¹³⁸ Bylos 5 tomas, 129 lapas.

¹³⁹ Bylos 6 tomas, 20 lapas.

¹⁴⁰ Bylos 6 tomas, 65 lapas.

(235) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, yra pagrįsta UAB „Aestus“, UAB „Gedarta“, UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ už pažeidimo pavojingumą nustatyti 30 proc. nuo pajamų dalies, nurodytos Nutarimo (229) pastraipoje.

9.1.2. Pažeidimo trukmė

(236) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 12 punktu, siekiant atsižvelgti į kiekvieno ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, apskaičiuota baudos dydžio, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą, suma dauginama iš ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis laikomas metais.

(237) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad draudžiami susitarimai buvo sudaryti dvejuose viešuosiuose pirkimuose: draudžiami susitarimai autoserviso statybos darbams pirkti vyko 2011 m. lapkričio 14 – 21 dienomis, t. y. nuo perkančiosios organizacijos paskelbimo apie viešąjį pirkimą iki UAB „Convertus“ pripažinimo konkurso laimėtoju, o 2012 m. viešojo pirkimo metu draudžiami susitarimai vyko 2012 m. spalio 3 – 5 dienomis, t. y. nuo tada, kai buvo nustatytas veiksmų derinimas tarp UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“, iki buvo rasta paruošta tiekėjų apklausos pažyma, kurioje UAB „Aketus“ nurodytas kaip laimėtojas. Įvertinus aukščiau minėtas aplinkybes, bei atsižvelgiant į Baudų dydžio nustatymo apraše įtvirtintą tvarką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad pažeidimų trukmė baudų dydžių nustatymo tikslais yra pusė metų.

(238) Remiantis tuo, kas išdėstyta, Nutarimo (235) pastraipoje, nustatyti dydžiai yra dauginami iš Nutarimo (237) pastraipoje nustatytų pažeidimų trukmės, t. y. dauginama iš 0,5.

9.2. Bazinių baudos dydžių tikslinimas

(239) Remiantis Baudų nustatymo aprašo 17 punktu, nustačius Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančias aplinkybes arba Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nurodytas atsakomybę sunkinančias aplinkybes, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas arba didinamas.

(240) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu, atlygino nuostolius, pašalino padarytą žalą, savo valia nutraukė pažeidimą, neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų, pripažino Konkurencijos tarybos atlikto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes, taip pat tai, kad pažeidimą sudarantis elgesys buvo nulemtas valdžios institucijų veiksmų ir ūkio subjekto finansinė padėtis yra labai sunki.

(241) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai kliudė vykdyti tyrimą, slėpė įvykdytą pažeidimą, tęsė pažeidimą nepaisydami Konkurencijos tarybos įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus arba jei pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį ūkio subjektams jau buvo paskirtos šiame įstatyme numatytos sankcijos.

(242) Konkurencijos taryba tyrimo metu atsakomybę sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių nenustatė.

(243) Remiantis Aprašo 18 punktu, bazinis baudos dydis didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai. Ūkio subjektui, kuris buvo pažeidimo iniciatorius arba skatino kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą, bazinis baudos dydis atitinkamai didinamas, o ūkio subjektui, kuris darant pažeidimą atliko pasyvų vaidmenį, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas.

(244) Konkurencijos taryba nustatė, kad 2011 m. viešojo pirkimo metu UAB „Convertus“ skatino draudžiamų susitarimų sudarymą bei aktyviai prisidėjo prie jų sudarymo (Nutarimo 2.1 dalis).

(245) UAB „Gedarta“ atstovai 2014 m. spalio 14 d. posėdžio metu pažymėjo, jog G. I. atliko pasyvų vaidmenį. Vis dėlto, įvertinus UAB „Gedarta“ direktoriaus atliktus veiksmus 2012 m.

viešajame pirkime (pavyzdžiui, sutiko pasirašyti konkurento parengtą komercinį pasiūlymą (Nutarimo (93)-(95) pastraipos)), šiuo atveju nėra pagrindo teigti, kad UAB „Gedarta“ atliko pasyvų vaidmenį ir dėl to mažinti baudos dydį.

(246) Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, yra pagrįsta UAB „Convertus“ bazinį baudos dydį, nustatytą Nutarimo (238) pastraipoje, padidinti 50 proc.

9.3. Ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai

(247) Apibendrinus Nutarimo 9.1 – 9.2 dalyse nurodytus paaiškinimus Konkurencijos taryba skiria tokias baudas:

- (a) UAB „Convertus“ – 25 000 Lt;
- (b) UAB „UGNA“ – 7 800 Lt;
- (c) UAB „Aestus“ – 1 200 Lt;
- (d) UAB „Gedarta“ – 20 800 Lt.

(248) Šie ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai neviršija 10 proc. bendrųjų šių ūkio subjektų pajamų 2013 m. kaip tai numatyta Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje.

10. Dėl procedūros nutraukimo

(249) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, jog UAB „Baltic Transport Service“ 2011 m. organizuotame viešajame pirkime dalyvavo UAB „Effectivus“. Kaip minėta Nutarimo (151) pastraipoje, nagrinėjamu atveju nebuvo surinkta pakankamai įrodymų, leidžiančių pripažinti, kad UAB „Effectivus“, dalyvaudama 2011 m. viešajame pirkime, sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą, pažeidžiantį Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus.

(250) Dėl šių priežasčių, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 3 punktu, procedūra dėl UAB „Effectivus“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams nutraukta.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 5 straipsniu, 30 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 36 straipsnio 1 dalimi ir 37 straipsniu, Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“ ir UAB „UGNA“ pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus organizuojant bei dalyvaujant 2011 m. viešajame pirkime

2. Pripažinti, kad UAB „Baltic Transport Service“, UAB „Aestus“, UAB „Aketus“ ir UAB „Gedarta“ pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus organizuojant bei dalyvaujant 2012 m. viešajame pirkime.

3. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus pažeidimus skirti pinigines baudas:

3.1. UAB „Convertus“ – 25 000 (dvidešimt penkių tūkstančių) litų (7 240 (septynių tūkstančių dvejų šimtų keturiasdešimt) eurų);

3.2. UAB „UGNA“ – 7 800 (septynių tūkstančių aštuonių šimtų) litų (2 259 (dvejų tūkstančių dvejų šimtų penkiasdešimt devynių) eurų);

3.3. UAB „Aestus“ – 1 200 (dvejų tūkstančių dvejų šimtų) litų (347 (trijų šimtų keturiasdešimt septynių) eurų);

3.4. UAB „Gedarta“ – 20 800 (dvidešimt tūkstančių aštuonių šimtų) litų (6 024 (šešių tūkstančių dvidešimt keturių) eurų).

4. Nutraukti procedūrą dėl UAB „Effectivus“ veiksmų, dalyvaujant 2011 m. viešajame pirkime statybų sektoriuje, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

5. Įpareigoti „Baltic Transport Service“, UAB „Convertus“, UAB „Effectivus“, UAB „UGNA“, UAB „Aestus“ ir UAB „Gedarta“ per 5 dienas nuo šio nutarimo rezoliucinės dalies 3 punkte numatytų baudų sumokėjimo pranešti apie tai Konkurencijos tarybai ir pateikti tai patvirtinančius įrodymus.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta pinigine bausme per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą LT24 7300 0101 1239 4300 (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bausmė, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau nesustabdo palūkanų skaičiavimo.

Pirmininko pavaduotojas,
pavadojantis pirmininką

(parašas)

Elonas Šatas